

EIERSKAPSKONTROLL

HÅLOGALAND RESSURSSKAP IKS

Narvik kommune

Rapport 2025

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Narvik kommune har KomRev NORD gjennomført en eierskapskontroll i Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS IKS).

Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 bokstav d. En eierskapskontroll er en kontroll av hvorvidt den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. § 23-4.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Narvik kommune og HRS IKS, jf. kommuneloven § 24-4 og revisjonsforskriften §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Narvik kommune og HRS IKS for samarbeidet i forbindelse med gjennomføring av eierskapskontrollen.

Tromsø/Alta, 23.05.2025

Margrete Mjølhus Kleiven
*Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor,
ansvarlig for kvalitetssikring*

Bjørn-Christian Johansen
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

KomRev NORD har på bakgrunn av bestilling fra kontrollutvalget i Narvik kommune gjennomført en eierskapskontroll rettet mot selskapet Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS IKS).

Narvik kommune er deltaker i selskapet med 33,34 % eierandel sammen med de andre eierkommunene Harstad (33,34 %), Tjeldsund (9,52 %), Gratangen (4,76 %), Ibestad (4,76 %), Kvæfjord (4,76%), Lavangen (4,76 %) og Evenes (4,76%).

HRS IKS skal i henhold til sitt vedtektsfestede formål, enten ved direktetildeling, i egenregi eller gjennom administrasjon av anbud, sørge for miljøvennlig og kostnadseffektiv transport, mottak og behandling av husholdningsavfall fra eierkommunene. Tjenestene som er lovpålagte skal leveres til selvkost. Den operative virksomhet samt andre kommersielle og forretningsmessige aktiviteter i konsernet skal drives i egne adskilte datterselskap og igjennom eierskap i andre selskaper.

HRS IKS er morselskap i konsern med 100 % eierandel i datterselskapene HRS Miljø AS og HRS Bioressurs AS, samt har 50,1 % eierandel i selskapene HRS Metallco AS og HRS Metallco Eiendom Tromsø AS. HRS IKS er også 100 % eier av HRS Husholdning AS, som er et selskap av allmennyttig karakter og har et delegert utøvende ansvar for alle lovpålagte offentlige avfallstjenester i eierkommunene.

Revisor har vurdert Narvik kommunes kontroll med og utøvelse av eierinteresser opp mot utvalgte bestemmelser fra lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) og kommuneloven. KS¹ sine 21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll er også en sentral kilde til vurderingskriterier for eierskapskontrollen. Vi har i tillegg undersøkt kommunens oppfølging av eierskap opp mot kommunens egne vedtatte eierstrategier og eierskapsmelding.

Vi har innhentet dokumentasjon og informasjon fra Narvik kommune og fra HRS IKS.

Revisors konklusjoner er at:

- 1. Narvik kommune fører kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Ressursselskap IKS**
- 2. Narvik kommunes eierinteresser utøves i stor grad i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse**

Oppsummering av revisors funn og vurderinger:

Denne eierskapskontrollen viser at Narvik kommune som en av de to største deleierne i HRS IKS – gjennom kommunens egen praksis og/eller eiernes likelydende vedtak har oppfylt de fleste av KS sine anbefalinger. Revisor vurderer at Narvik kommune med sin deltakelse i representantskapet og i kraft av vedtak i kommunestyret har etablert grunnleggende og sentrale styringsverktøy som skal bidra til aktiv eierstyring, herunder kontroll med og utøvelse av eierinteresser i selskaper der kommunen deltar som eier. Vi finner at eierskapet overfor HRS IKS i stor grad ivaretas på en måte som kan sikre at målsetningene med etableringen av selskapet følges opp.

¹ KS er kommunesektorens interesseorganisasjon, utviklingspartner og landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon. Alle kommuner og fylkeskommuner er medlemmer. KS arbeider for en selvstendig og nyskapende kommunesektor, les mer på www.ks.no/om-ks/

Valg av selskapsform og organisering av konsernets virksomhet

Narvik kommune har hatt et bevisst forhold til valg av selskapsform for HRS IKS og det foreligger gjennom konsernstruktur med etablerte datterselskaper, et selskapsrettslig skille mellom virksomhet som utfører lovpålagte renovasjonstjenester for kommunene (husholdningsavfall, kommunalt avfall mv.) og virksomhetene som opererer i bransjer med åpen konkurranse mellom private aktører i markedene.

Sentrale dokumenter og føringer for selskapet

Selskapsavtalen til HRS IKS har et innhold i henhold til IKS-loven § 4. Vi har også funnet at regelverkets krav om innkalling til og gjennomføring av representantskapets møter er overholdt samt at representantskapet behandler de saker som organet skal. Selskapsavtalens bestemmelse om tidspunkt for avholdelse av årsmøte hver vår *innen 1. mai* ble imidlertid ikke overholdt for noen av de fire møtene vi har undersøkt. Det er også blitt avholdt ett høstmøte etter utgangen av november måned. Selskapsavtalen blir jevnlig revidert og er vedtatt av kommunestyret i Narvik.

Eierskapsmelding

I våre samlede konklusjoner har vi lagt stor vekt på at Narvik kommune i forrige valgperiode 2019-2023 utarbeidet en eierskapsmelding og at innholdet i denne er i tråd med krav i kommuneloven. Eierskapsmelding før dette var vedtatt i 2015. HRS IKS er inntatt i eierskapsmeldingen der kommunens mål og forventninger til eierskapet og for selskapet framgår. Narvik kommune har med det oppfylt kommuneloven § 26-1 og kravet om at det skal utarbeides og vedtas en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Intensjonen med lovkravet er at de folkevalgte i kommunestyret skal ha oversikt over kommunens eierskap i selskaper og være tilstrekkelig opplyst om eierinteressene. Videre skal en eierskapsmelding bidra til å forankre eierskapet i det aktuelle selskapet ved å kommunisere de folkevalgtes vedtatte formål og forventninger til virksomheten, samt sikre at prinsipper for eierstyring blir ivaretatt.

Ivaretagelse av eierinteresser og informasjonsdeling mellom eier og selskap

Narvik kommune har i tråd med anbefaling fra KS oppnevnt sentrale folkevalgte som kommunens eierrepresentanter i HRS IKS. Varaordfører er blitt valgt som eierrepresentant og to kommunestyremedlemmer er vararepresentanter for kommunens eierrepresentant i selskapets øverste eierorgan, representantskapet. Revisors undersøkelse viser at Narvik kommune har vært representert på alle møter i representantskapet vi har undersøkt i tidsperioden 2021 – 2024. Det anses som positivt da beslutninger for selskapet tas i dette organet, og kommunen har dermed benyttet muligheten til å være med på å ta sentrale avgjørelser i selskapets øverste eierorgan. Narvik kommune gjennomfører imidlertid ikke formelle forberedelser til representantskapets møter i HRS IKS, noe som ikke er i tråd med føringer i eierskapsmeldingen.

Narvik kommune deltar med representanter i eiermøtene som avholdes. Revisors undersøkelse viser at *eiermøter* er satt på agenda av styret og det er gitt signaler om at disse møtene gir eierkommunene tilgang til å ta del i eventuelle uformelle diskusjoner om selskapet som kan sikre at informasjon med relevans for eieroppfølgingen kommer til kunnskap i kommunen. Eierskapsmeldingen gir også klare føringer for at det skal avholdes eiermøter mellom kommune og selskap. Revisor vurderer samtidig at Narvik kommune igjennom mange år med sine eierrepresentanter i HRS IKS har opparbeidet seg god kjennskap til selskapet.

Informasjon og opplæring til folkevalgte om kommunens eierskap i selskaper

KS har en anbefaling om at kommunestyret bør få en *årlig rapport* om tilstanden for selskapene. Vi finner ikke at Narvik kommune eksplisitt etterspør eller mottar slik informasjon fra HRS IKS, men vurderer at intensjonen med anbefalingen blir ivaretatt gjennom informasjonsdeling mellom eier og

selskap. Eierskapsmeldingen angir i flere punkt at praksis for kommunikasjon mellom eier og selskapet skal være at møteprotokoller fra representantskapet og styret samt årsregnskap og årsberetninger sendes fra selskapet til eier. Selskapet har bekreftet at dette skjer. Vår gjennomgang av kommunestyrets møter i perioden 2021-2024 viser imidlertid at kommunestyret i Narvik ikke rutinemessig blir forelagt denne type dokumenter til behandling som egen sak. HRS IKS har stilt i kommunestyret med orienteringer fra selskapet og gjennom dette har informasjonsflyt fra selskapet til eier blitt ivaretatt. Det rapporteres også til eierkommunene i representantskapets møter.

Vi registrerer at Narvik kommune har sørget for opplæring i eierstyring til sentrale folkevalgte i tråd med KS sin anbefaling. Dette anses som positivt da det kan bidra til at oppfølging og evaluering av kommunens eierinteresser i selskaper styrkes.

Selskapsstyring, ansvar, roller og øvrige sentrale førende dokumenter

Narvik kommune har gjennom eierskapsmelding gitt føringer om sammensetning og kompetanse i styrene til selskap der kommunen deltar som eier, herunder omtales også framgangsmåter ved gjennomføring av valgprosesser og vurderinger av kompetansebehov. Habilitetsaspektet knyttet til styrearbeid blir i tillegg tematisert. Selskapsavtalen viser til retningslinjer for valgkomiteens arbeid som også gir signaler om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret og vi anser det som godtgjort at dette ivaretas. Revisors undersøkelse viser at Narvik kommune har vært representert i konsernstyret og deltatt i alle avholdte styremøter i treårsperioden fra 2022 til 2024.

HRS IKS har utarbeidet *etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte*, men disse er ikke blitt oppdatert siden 2011. Selskapet har opplyst at en revidering av disse er påbegynt per primo 2025. Narvik kommunes eierskapsmelding viser til KS sine anbefalinger og omtaler at selskapene skal jobbe aktivt med tiltak på dette området og med oppfølging av styringsdokumenter. Videre finner vi det godtgjort at selskapet iverksetter konkrete tiltak ved håndtering av habilitetskonflikter.

Styret i HRS IKS har kjønnsbalanse i henhold til krav om det. KS anbefaler at styremedlemmer i morselskap som hovedregel ikke er i styret i datterselskap, og revisor konstaterer at anbefalingen blir ivaretatt. Ifølge selskapsavtalen til HRS IKS er det bestemt at det skal brukes valgkomité ved valg til styre i morselskap, og det gjøres også i praksis.

Revisor henviser videre til rapportens kapittel 3 for samtlige kriterier, funn og vurderinger.

Vi har ikke funnet grunnlag i denne eierskapskontrollen for å formulere anbefalinger til Narvik kommune som eier av Hålogaland Ressursselskap IKS.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	1
1 INNLEDNING OG SELSKAPSINFORMASJON	1
1.1 Bakgrunn og bestilling	1
1.2 Selskapsinformasjon	1
1.2.1 Etablering, eierforhold og formål	1
1.2.2 Representantskapet	3
1.2.3 Styret og daglig ledelse/drift	4
2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE	6
2.1 Problemstillinger	6
2.2 Kriterier	6
2.3 Metode	7
3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER	9
3.1 Eierstyring	9
3.1.1 Valg av selskapsform	9
3.1.2 Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private	11
3.1.3 Selskapsavtale	12
3.1.4 Eierskapsmelding	14
3.1.5 Eierskapsseminarer og kompetanseutvikling til folkevalgte	18
3.1.6 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter	19
3.1.7 Eiermøter	20
3.1.8 Oppnevning av eierrepresentanter	22
3.1.9 Representantskapets innkallinger, møter og saker	23
3.1.10 Styrets sammensetning og kompetanse, bruk av valgkomité og numeriske varamedlemmer	25
3.2 Styret	28
3.2.1 Rutiner for habilitetskonflikter	28
3.2.2 Godtgjøring av styreverv	30
3.2.3 Etiske retningslinjer for selskapsdriften	31
3.3 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter	32
3.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter	33
3.5 Oppsummering og samlet konklusjon	34
4 ANBEFALINGER	36
5 UTTALELSER	37
6 REFERANSER	38
7 VEDLEGG	39

1 INNLEDNING OG SELSKAPSinFORMASJON

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Narvik kommune vedtok i møte 09.12.2024 ved behandling av sak 59/24 å bestille eierskapskontroll rettet mot selskapet Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS IKS).

En eierskapskontroll rettet mot selskapet inngår i kommunens plan for eierskapskontroll i perioden 2024-2027. KomRev NORDs overordnede prosjektskisse ble godkjent av kontrollutvalget i møte 24.02.2025, under sak 5/25.

Kontrollutvalgets formål med eierskapskontrollen er å undersøke om Narvik kommune følger opp sine eierinteresser i HRS IKS og om eierskapet ivaretas på en måte som legger til rette for at målsetningene med etableringen av selskapet følges opp. Formålet er også undersøkelse av om eierfunksjonen utøves i samsvar med lover, forskrifter, kommunestyrets vedtak og etablerte normer for eierstyring.

1.2 Selskapsinformasjon

1.2.1 Etablering, eierforhold og formål

Hålogaland Ressursselskap IKS org.nr. 959.019.126 (HRS IKS) ble stiftet 1. mars 1990 og er per primo 2025 dannet som et interkommunalt selskap med forretningskontor i Narvik.

HRS IKS eies av åtte kommuner innenfor den geografiske regionen Sør-Troms og nordre del av Nordland, med følgende prosentvise fordeling av eierandeler; Narvik (33,34 %), Harstad (33,34 %), Tjeldsund (9,52 %), Gratangen (4,76 %), Ibestad (4,76 %), Kvæfjord (4,76%), Lavangen (4,76 %) og Evenes (4,76%).

HRS IKS har i henhold til vedtatt selskapsavtale § 4 følgende formål:

Selskapet skal, enten ved direktetildeling, i egenregi eller gjennom administrasjon av anbud, sørge for miljøvennlig og kostnadseffektiv transport, mottak og behandling av husholdningsavfall fra eierkommunene. Den enkelte eierkommune kan gjøre unntak for innsamling av husholdningsavfall.

Selskapet skal, gjennom datterselskaper og eierskap i andre selskaper samt eiendommer og utvalgte driftsmidler, på forretningsmessige grunnlag, være aktiv utøver innenfor det konkurranseutsatte avfallsmarkedet i Nord-Norge og på Nordkalotten der hvor dette gir klare synergieffekter med kjernevirksomheten nevnt i første ledd.

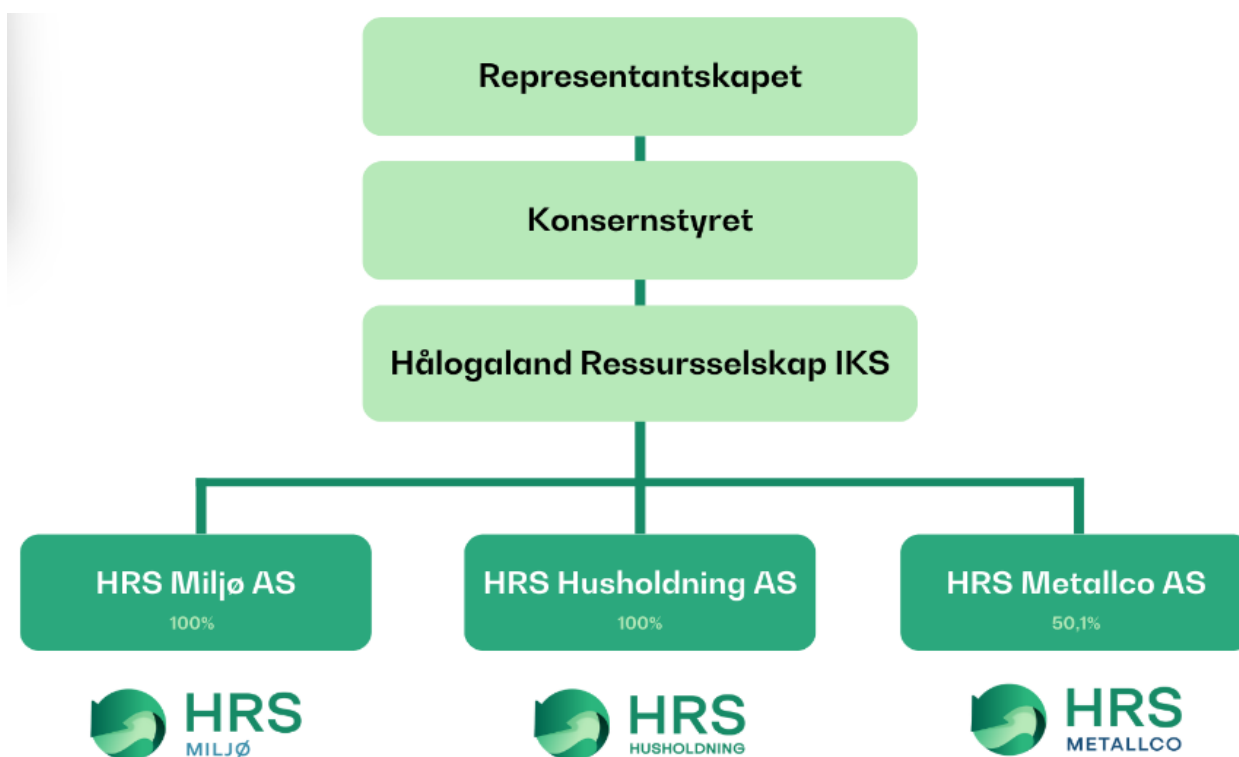
Selskapet skal være kompetanseorgan for eierne i avfalls- og miljøspørsmål, herunder sørge for tilstrekkelig informasjon til kommunene og dets innbyggere om avfallsordningene. Selskapet skal gi råd ved, bistå i, eller utføre planlegging, bestilling og administrasjon av tjeneste- og vareinnkjøp innenfor tjenesteområdet etter oppdrag fra den enkelte kommune.

HRS IKS er morselskap i konsern med 100 % eierandel i datterselskapene HRS Miljø AS og HRS Bioressurs AS, samt har 50,1 % eierandel i selskapene HRS Metallco AS og HRS Metallco Eiendom Tromsø AS. HRS IKS er også 100 % eier av HRS Husholdning AS, som er et selskap av allmennyttig karakter og har et delegert utøvende ansvar for alle lovpålagte offentlige avfallstjenester i eierkommunene. Eierskapskontrollen retter seg mot morselskapet som er et holdingsselskap der konsernledelsen utgjør det øverste administrative nivå med ansvar for konsernets forvaltningsoppgaver samt drift og utvikling av eiendommer og selskaper.

HRS IKS har en rekke anlegg og miljøstasjoner² i tilknytning til konsernets virksomheter. De store anleggene for avfallsmottak er lokalisert til eierkommunene Narvik med *Djupvik Miljøpark* og Harstad med *Stangnes Miljøpark*. Sentrale oppgaver som utføres på HRS-anleggene er avfallsmottak, kildesortering, drift av prosessanlegg, avfallsdeponering, mellomlagring samt håndtering av avfall som skal videresendes til gjenvinning og energiutnyttelse. I tillegg til de to ovennevnte anleggene er det også etablert syv mindre miljøstasjoner for avfallshåndtering, henholdsvis i Kjøpsvik, Ballangen, Lavangen, Gratangen, Kvæfjord, Ibestad og Evenes. Selskapet har egen virksomhet lokalisert til Tromsø for mottak og behandling av jern, metall og kjøretøy som skal vrakes.

Som følge av at HRS IKS er holdingsselskap i konsern er det fastsatt at morselskap per primo 2025 ikke driver egen selvstendig produksjon eller utfører tjenester, men står som eier og forvalter av virksomhetenes anlegg og eiendommer. Den operative virksomhet samt andre kommersielle og forretningsmessige aktiviteter i konsernet skal drives i egne adskilte datterselskap og igjennom eierskap i andre selskaper. Sentrale oppgaver som utføres gjennom datterselskaper er innsamling, mottak, sortering og behandling av husholdningsavfall og næringsavfall. Det er også etablert løsninger for mottak og behandling av skrapjern, metaller og elektro-avfall. Renovasjonstjenestene som er lovpålagte skal utføres i samsvar med selvkostprinsippet.³

Figur: Organisering av Hålogaland Ressursselskap IKS⁴

Videre er HRS IKS som de fleste avfallsselskaper i Nord-Norge registrert partner i Avfallsmegling Nord AS. Dette selskapet ble etablert i 2020, og har som formål å megle avfallstjenester for sine eiere og andre kunder, samt selge konsulenttjenester.

² <https://www.hrs.no/miljostasjoner/>

³ <https://www.hrs.no/hrs-husholdning/>

⁴ <https://www.hrs.no/hrs-iks/organisering/>

1.2.2 Representantskapet

Representantskapet i HRS IKS er selskapets øverste eierorgan og består av en representant fra hver deltakerkommune. Alle representantene har vararepresentanter. Ifølge gjeldende selskapsavtale skal representantskapet bestå av totalt åtte faste representanter.

Representantskapet i HRS IKS har valgt Terje Bartholsen fra Evenes kommune til leder og Hege Rollmoen fra Lavangen kommune til nestleder for perioden 2024-2026.

Representantskapet i HRS IKS⁵ har for perioden 2023-2027 følgende sammensetning;

Tabell: Representantskapet i Hålogaland Ressursselskap IKS 2023-2027

Eierkommune	Deltakerandel	Eierrepresentant
Narvik kommune	7/21-del	Rune Østergren
Harstad kommune	7//21-del	Trond Viggo Opdal
Tjeldsund kommune	2/21-del	Hugo Heimgård
Gratangen kommune	1/21-del	Anita Karlsen
Ibestad kommune	1/21-del	Raymond Johnsen
Kvæfjord kommune	1/21-del	Kåre Bakken
Lavangen kommune	1/21-del	Hege Rollmoen
Evenes kommune	1/21-del	Terje Bartholsen

Eierkommunene utøver sitt eierskap og sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet og representantene avgir stemmer etter sin deltakerandel.

Kommunestyret i Narvik kommune valgte i møte 09.11.23 med vedtak i sak 126/23, varaordfører Rune Østergren til å være kommunens eierrepresentant i HRS IKS. Videre ble Tina Denstad og Boy Arne Buyle valgt til henholdsvis 1. og 2. numeriske vararepresentant for eierrepresentant.

Representantene velges av de enkelte eierkommunene for en periode av fire år, som igjen sammenfaller med kommunevalgperiodene.

Eierrepresentantene møter personlig eller ved vararepresentant til representantskapets møter, som avholdes med ett møte på våren og ett møte på høsten.

Ifølge selskapsavtalen for HRS IKS § 5 skal årsmøtet innen 1. mai behandle og godkjenne siste års avlagte årsregnskap med årsberetning, mens budsjettmøtet skal vedta neste års budsjett og fireårig økonomiplan innen utgangen av november måned.

Eierorganets arbeid vil bli videre belyst i pkt. 3.1.9 i denne rapporten.

⁵ www.hrs.no/hrs-iks/organisering/

1.2.3 Styret og daglig ledelse/drift

Representantskapet i HRS IKS gjennomførte 31.05.2024 valg av styre ved behandling av sak 10/24. Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt og det nye styret fikk følgende sammensetning;

Tabell: Konsernstyret i Hålogaland Ressursselskap IKS 2024

Styret HRS IKS 2024	Varamedlemmer HRS IKS 2024
Styreleder: Elling Georg Berntsen – Narvik	Varamedlemmer:
Nestleder: Kjersti Karijord Smørvik – Harstad	Mikael Rølvåg – 1.vara Narvik
Styremedlemmer:	Arne-Kristian Schille-Rognmo – 2.vara Narvik
Birgitte Rørvik Bruun – Evenes	Klara Kristina Kverndokken – 1.vara Harstad
Karoline Gabrielsen – Kvæfjord	Tom Einar Karlsen – 2.vara Harstad
Pål Johansen – Tjeldsund	Anita Karlsen – 1.vara Gratangen
Linda Lockert Dybwad – Narvik	Kristine Haugen – 2.vara Lavangen
Frank Eilertsen – Harstad	Jim Kristiansen – 3.vara Ibestad
Stein Nyrud – Ansatt HRS IKS	Espen Bakke Gusjås – Ansatt HRS IKS

Ifølge selskapsavtalen § 6 skal styret bestå av åtte faste medlemmer med tilsvarende antall varamedlemmer, hvorav syv medlemmer og syv varamedlemmer velges av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen. Ett ytterligere fast styremedlem med varamedlem velges av og blant de ansatte. Det er bestemt at eierkommunenenes representasjon i styret skal ha følgende fordeling; Narvik kommune to medlemmer med to varamedlemmer, Harstad kommune to medlemmer med to varamedlemmer, øvrige deltakerkommuner tre medlemmer med tre varamedlemmer.

Styrene i datterselskapene til HRS IKS velges av generalforsamling i de respektive aksjeselskapene og konsernstyret utgjør selv generalforsamling i heleide datterselskaper.⁶ Konsernstyrets sammensetning og arbeidsoppgaver vil videre bli belyst fra pkt. 3.1.10 til 3.2.2 i denne rapporten.

Videre fastsatte representantskapet i sitt møte 31.05.2024 under sak 8/24, at godtgjørelse til styret for årsperioden 2023-2024 ble uendret og videreført for årsperioden 2024-2025.

Årlig godtgjørelse til styret i perioden 2024-2025:

Styreleder	kr 97 600
Nestleder	kr 47 400
Styremedlemmer	kr 41 700

Administrerende direktør (daglig leder) i HRS IKS er per primo 2025 Eirik Johansen. På forespørsel til styret om lønn og godtgjørelser for ledende ansatte, har revisor fått oppgitt at årslønn i 2024 for daglig leder var kr 1 419 394. I tillegg til årslønn utgjorde andre ytelser og godtgjørelser til daglig leder kr 138 628.

Styret har bekreftet at Hålogaland Revisjon AS er registrert revisor for HRS IKS. Utover lovpålagt pliktig revisjon av selskapets regnskap, utfører revisor teknisk utarbeidelse og innsendelse av årsregnskap og skattemelding samt gir bistand i form av andre tjenester. Revisjonshonoraret til selskapets revisor Hålogaland Revisjon AS, ble kostnadsført i driftsregnskapet for 2024 med kr 132 315. For 2023 fastsatte representantskapet dette beløpet til kr 104 260 ved behandling av sak 6/24.

⁶ <https://www.hrs.no/hrs-iks/organisering/>

KomRev NORD har også bedt Hålogaland Revisjon om opplysninger. Vi fikk tilbakemelding om at revisor for HRS IKS, utover å utføre pliktig revisjon av selskapets regnskap, foretar teknisk utarbeidelse av årsregnskap og skattemelding, konsernregnskap, opprydding/avstemming anleggskartotek samt identifisering av konserninterne transaksjoner. Revisor bistår også ved selskapsetablering i konsernet. Det har ikke vært avdekket forhold under revisjonen de siste tre år, som har krevd nummererte brev.

Gjennom å søke til proff.no som kilde har vi fått opplysninger til å utarbeide følgende oversikt over selskapets innrapporterte driftsresultat, egenkapital og gjeld ved regnskapsavleggelse for årene 2020, 2021, 2022 og 2023. Tall som er oppgitt, gjelder for morselskap.

Tabell: Utdrag fra årsregnskapene for HRS IKS fra 2020, 2021, 2022 og 2023

År	Driftsinntekter	Driftskostnader	Driftsresultat	Årsresultat	Sum egenkapital	Sum gjeld
2023	38 806 000	27 886 000	10 920 000	4 384 000	82 096 000	171 403 000
2022	32 230 000	23 799 000	8 431 000	13 231 000	77 712 000	179 291 000
2021	28 499 000	23 033 000	5 466 000	3 385 000	64 481 000	164 082 000
2020	24 079 000	19 933 000	4 146 000	2 371 000	61 097 000	150 794 000

Kilde: proff.no

Representantskapets behandling av regnskapet for HRS IKS

Representantskapet som øverste eierorgan i HRS IKS blir i årsmøtene hver vår, forelagt årsregnskap med noter, årsberetning, revisors beretning og resultater for områdene bestående av tjenester som utføres i samsvar med selvkostprinsippet. Årsregnskap 2023 med årsberetning ble fastsatt ved behandling av sak 5/24 og Selvkostregnskap 2023 med regulering/oppgjør ble fastsatt med vedtak i sak 4/24.

Ved regulering/oppgjør selvkostresultater gjør representantskapet vedtak etter prinsipp om at negative driftsresultater inndekkes gjennom forpliktelse for eierkommunene. Positive driftsresultater føres i favør eierkommunene. Selvkostregnskapet holdes adskilt i egne separate regnskap for områdene som gjelder *Behandling*, *Renovasjon Narvik kommune*, *Innsamling Landkommuner* og *Innsamling Harstad*. Det benyttes selvkostfond for avsetninger. Representantskapet i HRS IKS har behandlet oppgjør av selvkostregnskapet ved alle vårmøtene som er blitt avholdt i årene 2021, 2022, 2023 og 2024.

Ved å se hen til ovennevnte tabell med utdrag fra årsregnskapene for HRS IKS kan en slutte at morselskapet for perioden har hatt en jevn økning i driftsinntekter og driftsresultater. Det samme gjelder for den balanseførte egenkapital. Styret innstilte at positivt årsresultat 2023 for morselskap på kr 4 383 581 overføres annen egenkapital.

Representantskapet får i årsmøtene også forelagt resultater for konsernet med datterselskaper og HRS IKS konsern kunne vise til følgende nøkkeltall for regnskapsåret 2023;

Omsetning kr 441 629 358
 Resultat etter skatt kr 15 483 206
 Sum eiendeler kr 535 664 197
 Egenkapital kr 224 236 888
 Egenkapital-andel av total kapital 41,9 %

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, formulerte vi følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. **Fører Narvik kommune kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Ressursselskap IKS?**
2. **Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?**

2.2 Kriterier

Når Narvik kommune har virksomhet utenfor egen organisasjon, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for kommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/selskapsformen. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og administrerende direktør, kalles selskapsstyring. Ettersom Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS IKS) er organisert som et interkommunalt selskap, skjer styringen i selskapet gjennom, og av, representantskapet, styre og administrerende direktør. Selskapsformen reguleres av lov om interkommunale selskaper, IKS-loven.

Som deltaker i et interkommunalt selskap skal ikke kommunen involvere seg direkte i selskapsstyringen. Eierstyring skjer blant annet gjennom representantskapet som eierorgan. Ved bruk av representantskapet som styringskanal, kan kommunen som eier på et overordnet nivå bestemme hvordan styret skal forvalte selskapet, herunder trekke opp en ytre ramme for forretnings- og virksomhetsstrategi som styret og ledelsen i selskapet må forholde seg til. Kommunen kan også etablere andre arenaer for utøvelse av eierstyring. Narvik kommune er deltaker i HRS IKS sammen med flere andre kommuner, og kommunen kan dermed ikke alene gi føringer og retningslinjer for selskapet, men må gjøre det sammen med de andre eierkommunene gjennom representantskapet.

For å kunne gjøre vurderinger av Narvik kommunes kontroll av og eierutøvelse i HRS IKS må vi utlede vurderingskriterier som skal være en målestokk for revisors vurderinger av kommunens eierskapsutøvelse. Slike kriterier utledes i denne undersøkelsen fra følgende kilder:

- Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)⁷
- Selskapsavtale for Hålogaland Ressursselskap IKS (2024)
- Eierskapsmelding 2022 for Narvik kommune valgperioden 2019-2023
- Relevante vedtak i kommunestyret, representantskapet og styret

Fra IKS-loven og kommuneloven har vi for å fastsette kriterier valgt ut bestemmelser som stiller krav til Narvik kommune som eier av selskap.

⁷ Samtlige av KS sine anbefalinger er inntatt i vedlegg i denne rapportens kapittel 7

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll er i et hefte utgitt fra KS⁸ hvor det inngår totalt 21 anbefalinger til kommunene og fylkeskommunene. Formålet med anbefalingene er å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør være på plass for å få god eierstyring av foretak og selskaper. Anbefalingene skal også gi kunnskap til styremedlemmene i foretak og selskaper om god selskapsledelse og praktisering av roller og oppfølging når styringsformen endres. Revisor gjør vurderinger opp mot de anbefalingene fra KS som vi har vurdert som relevante for denne eierskapskontrollen.

De konkrete kravene fra de ovennevnte kildene framkommer i tekstbokser i de relevante kapitlene videre i denne rapporten.

2.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med *RSK 002 Standard for eierskapskontroll*⁹, kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. § 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10 og 14.

Vår besvarelse bygger på både muntlige og skriftlige opplysninger. Narvik kommune og Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS IKS) ble orientert om eierskapskontrollen i oppstartsbrev 13.03.2025. Vi har også hatt kontakt med administrerende direktør i selskapet gjennom telefonsamtaler og e-post-korrespondanse.

I tillegg har vi hatt e-post-korrespondanse med eierrepresentant for Narvik kommune varaordfører Rune Østergren, som skriftlig besvarte spørsmål i såkalt egenerklæringsskjema relevant for denne eierskapskontrollen. Kvalitetsleder virksomhetsstyring i Narvik kommune, Baard Arnøy, har også besvart egenerklæringsskjema og henvist til relevant dokumentasjon og informasjon for undersøkelsen.

Styreleder og administrerende direktør har oversendt dokumentasjon fra HRS IKS og svarte også skriftlig på spørsmål som revisor hadde stilt i egenerklæringsskjema til hver av dem.

Fra selskapet ba revisor om dokumentasjon som innkallinger og protokoller fra møter i styret og representantskapet for årene 2022, 2023 og 2024. Revisor har også gjennomgått årsregnskap og årsberetninger for HRS IKS. Vi har i undersøkelsen (listen er ikke uttømmende) gjennomgått følgende styrende dokumenter for selskapet som;

- Selskapsavtale for Hålogaland Ressursselskap IKS (2024)
- Retningslinjer for styrets arbeid i HRS (2011)
- Retningslinjer for daglig leder (2011)
- Retningslinjer for årlig evaluering av styret (2011)
- Retningslinjer for årlig evaluering av daglig leder (2011)
- Styring og ledelse av driften i HRS-selskapene (2011)
- Retningslinjer for valgkomite i HRS (2021)
- Etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte (2011)

⁸ KS er kommunesektorens interesseorganisasjon, utviklingspartner og landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon. Alle kommuner og fylkeskommuner er medlemmer. KS arbeider for en selvstendig og nyskapende kommunesektor, les mer på www.ks.no/om-ks/

⁹ Fastsett av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

I tillegg har vi fremskaffet selskapsopplysninger fra åpne kilder som søkemotoren proff.no, Brønnøysundregistrene samt gjennom selskapets egne sider på internett. Informasjon fra disse dokumentene inngår i datagrunnlaget for eierskapskontrollen.

For å finne eventuelle politiske saker relevant for Narvik kommune som selskapseier og eventuelle saker om HRS IKS, har vi gjennomgått postlister, innkallinger og protokoller fra møter i kommunestyret i Narvik kommune for perioden høsten 2021 til primo 2025.

Ved gjennomføringen av datainnsamlingen etterspurte vi også informasjon fra selskapets revisor Hålogaland Revisjon AS. I brevet informerte vi om eierskapskontrollen og ba om å få tilsendt eventuelle nummererte brev, informasjon eller rådgivning som har vært utført overfor selskapet, samt andre opplysninger som kunne være av interesse for vår kontroll.

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisors vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som framgår av rapporten. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som framkommer i dem.

På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisor at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Datamaterialets pålitelighet og gyldighet er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til undersøkelser og vurderinger av Narvik kommune som eier av HRS IKS. Vi har ikke gjort undersøkelser og vurderinger av økonomi, organisering, drift og funksjon i konsernets selskaper da det faller utenfor rammene for en eierskapskontroll. Vi gir likevel i rapporten informasjon om morselskapet, datterselskaper, konsernstyret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjonen om den rene eierstyringen. Når dette presenteres er det som bidrag til en helhetlig fremstilling av morselskapet HRS IKS og konsernets drift.

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER

3.1 Eierstyring

3.1.1 Valg av selskapsform

Kommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Jf. KS-anbefaling nr. 1

Revisors funn

Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS IKS) med forretningskontor i Narvik kommune, ble stiftet i 1990 og er per primo 2025 organisert i en selskapsform som interkommunalt selskap regulert av lov om interkommunale selskaper, IKS-loven.

Videre er HRS IKS morselskap i konsern som eies av åtte kommuner innenfor den geografiske regionen Sør-Troms og nordre del av Nordland. Deltakerkommunene har følgende prosentvise eierandel i selskapet; Narvik (33,34 %), Harstad (33,34 %), Tjeldsund (9,52 %), Gratangen (4,76 %), Ibestad (4,76 %), Kvæfjord (4,76%), Lavangen (4,76 %) og Evenes (4,76%).

Deltakerkommunene har gjennom å danne interkommunalt selskap søkt til et samarbeid for i fellesskap å løse oppgaver knyttet til renovasjon og avfallshåndtering. Den forretningsmessige tilnærmingen til organisering framgår av formålet til selskapet, ved at operativ virksomhet skal utøves i datterselskap og gjennom eierskap i selskaper.

Det framgår av selskapsorganiseringen og konsernstrukturen at lovpålagte renovasjonstjenester som skal utføres for innbyggere i samsvar med selvkostprinsippet, er adskilt fra øvrige selskaper i konsernet og drives gjennom HRS Husholdning AS som er et selskap heleid av HRS IKS.

Narvik kommunes eierrepresentant svarte i egenerklæringsskjema at han er kjent med selskapsform og organisering av virksomhetene i konsernet med morselskapet som IKS og datterselskapene som AS. Han svarte videre at kommunens formål med selskapsform og organisering er at kommunene gjennom et eget selskap kan fordele kostnader mellom seg og løse oppgavene mer effektivt i et samarbeid. Begrunnelsen for valg av selskapsform er fordeling av kostnader og stordriftsfordeler der flere kommuner deler ansvaret.

Kvalitetsleder virksomhetsstyring i Narvik kommune, svarte i sin tilbakemelding til oss at gjennom et eget selskap kan kommunene i et samarbeid løse ressurskrevende lovpålagte oppgaver mer kostnadseffektivt enn enkeltstående kommuner alene. Lovpålagt renovasjon stiller krav til spesialisert kompetanse og utstyr. Gjennom interkommunalt samarbeid gis det muligheter til å møte krav knyttet til renovasjon for alle involverte.

På spørsmål om hvorvidt selskapsform er blitt vurdert eller evaluert etter etableringstidspunkt for HRS IKS, svarte både eierrepresentant og kvalitetsleder virksomhetsstyring at Narvik kommune har vedtatt at det ønskes at det blir løftet en utredning som kan gi en redegjørelse for hvilken selskapsform som vil fungere best. Sentralt står spørsmålet om selskapsform skal endres fra interkommunalt selskap (IKS) til aksjeselskap (AS). Begge henviste til kommunens eierskapsmelding som i pkt. 13.1.8 *Hålogaland Ressursselskap IKS - Eierstrategi for eierskapet*,

framhever at Narvik kommune forventer at selskapet utreder fordeler og ulemper ved å endre selskapsform fra IKS til AS, samt at det gjøres en vurdering av fremtidig utbyttepolitikk balansert mot videreutvikling av selskapet.

Videre angir eierskapsmeldingen i pkt. 14 *Føringer for eierskapsstrategier* og pkt. 14.4 *Utredning av selskapsformer på eksisterende eierskap*, at det er ønskelig at selskaper som er skilt ut fra normal kommunal drift blir vurdert med hensyn til om argumentet for å opprette selskapet har utspilt sin rolle og eller om selskapsform enda er aktuell eller har behov for endring. Sentralt for Narvik kommune står at slike utredninger skal bygge en argumentasjon for om kommunens selskaper enda er formålstjenlige eller om kommunen vil ha bedre nytte av en annen selskapsform. Det framgår også av eierskapsmeldingen at ***valget om å etablere et selskap og valg av selskapsform skal baseres på en analyse av kommunens styringsbehov og mål for virksomheten.*** Det skal i analysen legges vekt på hvilke muligheter og begrensninger kommunen står overfor i forhold til en tradisjonell organisering av tjenestebehovet.

Revisor registrerer at kommunestyret har hatt tema om selskapsform til debatt og at styret i HRS IKS har behandlet sak om utredningsforslag til videre behandling i selskapets øverste eierorgan, representantskapet. Valg av selskapsform er også blitt diskutert av representanter fra eierkommunene i forbindelse med et eiermøte initiert av styret som ble avholdt 05.10.22. Det ble foretatt en gjennomgang av en presentasjon utarbeidet av advokat fra Samfunnsbedriftene der fokus ble rettet mot sammenligning av selskapsformene IKS og AS.

Den prinsipielle diskusjonen mellom eierkommunene og dialogen med selskapet om vurdering av selskapsform for HRS IKS, har pågått over noen år med sak til behandling i selskapsorganene. EU-regelverkets føringer mot den norske IKS-loven og lovendringer har også i den forbindelse blitt satt på agenda. Det er i tidsperioden 2021-2024 blitt avholdt ni møter i representantskapet i HRS IKS. Revisors gjennomgang viser at sak om selskapsform ble behandlet 24.05.22 i sak 8/22 med vedtak om at saken utsettes til behandling i eiermøte høsten 2022, noe som ble gjort og saken ble drøftet som eierdialog.

I ovennevnte tidsperiode er det ifølge opplysninger mottatt i denne undersøkelsen også blitt opprettet et eierstrategiutvalg som skal jobbe med en felles eierskapsstrategi for eierkommunene i HRS IKS. Det er blitt nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra kommunene Harstad, Narvik og Evenes som skal utarbeide felles eierskapsstrategi og eierne har gitt uttrykk for at utredninger knyttet til selskapsform og selskapsstruktur er en oppgave for dette utvalget. Representantskapet avholdt møte 23.11.22 og behandlet sak 7/22 om vurdering av selskapsform. Vedtak i saken ble at saken utsettes og den videre fremdrift overlates til utvalget som skal arbeide med eierstrategi.

Representantskapet behandlet i møte 20.06.23 sak 4/23, orientering fra eierstrategiutvalget. I denne saken ble utvalgets rapport tatt til orientering med vedtak om å få ettersendt presentasjonen.

Siste registrerte sak til behandling i representantskapet om selskapsform er fra møte 31.05.24. Sak 9/24 – Praktisering av eiermøter-Innspill fra konsernstyret til eierkommunenes behandling av ny felles eierskapsstrategi. Ifølge vedtaksprotokollen ble saken påført følgende vedtak: «Saken ble trukket».

Videre har administrerende direktør opplyst at HRS IKS er å regne som et offentligrettslig selskap og følger regelverket for offentlige anskaffelser ved inngåelse av rammeavtaler på vegne av selskapet og datterselskaper. Styret har opplyst at selskapet også forholder seg til offentliglova og de ISO-forpliktelser som selskapet er pålagt å følge opp som konsernsertifisert. Det framgår av

selskapets internettsider at sentralt regelverk gjeldende for HRS IKS som renovasjons- og avfallsselskap er forurensningsloven og avfallsforskriften. Revisor registrerer at selskapet har inntatt FNs Bærekraftsmål i sin strategi, sentralt står *Avfallspyramiden*, *Sirkulær økonomi* og *Kildesortering*. HRS IKS har også utarbeidet en redegjørelse i henhold til åpenhetsloven samt har publisert en offisiell konsernpolicy for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Revisors vurdering

Interkommunalt selskap (IKS) er en av flere selskapsformer som er aktuelle når kommunen setter virksomhet ut fra egen administrasjon og drift med videre mål om å samarbeide med andre kommuner om å få utført ulike tjenester. Revisor registrerer også at HRS IKS har løftet blant annet Narvik kommunes forventning til selskapet om å utrede og vurdere om valgt selskapsform IKS bør endres til AS. Det er etablert et eierstrategiutvalg som skal utarbeide felles eierskapsstrategi for eierkommunene.

Eierrepresentant kjenner til selskapsform og selskapsorganisering for HRS IKS. Valg av selskapsform er relevant for Narvik kommunens formål med selskapet og gjennom representantskapet som det øverste eierorgan kan behovet for eierstyring ivaretas. Selskapsformen IKS blir på landsbasis i stor grad benyttet ved kommunalt samarbeid om renovasjon og avfallshåndtering. Gjennom interkommunalt selskap får eierne generelt større grad av innflytelse og mulighet for direkte politisk styring sammenlignet med den grad av selvstendighet som gis til aksjeselskap som eget rettssubjekt.

På bakgrunn av den dokumentasjon og informasjon som er blitt forelagt i denne eierskapskontrollen vurderer revisor at Narvik kommune som eier og sammen med eierkommunene har tatt del i å sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsførhold og det aktuelle lovverket.

Vi finner det godtgjort at Narvik kommune har hatt et bevisst forhold til valg av selskapsform for selskapet HRS IKS. Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform er oppfylt.

3.1.2 Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private

Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører, samtidig som de utfører kommunale oppgaver som ikke skjer i konkurranse med andre, bør sørge for et skille mellom de to delene for å unngå brudd på reglene om offentlig støtte.

Jf. KS-anbefaling nr. 2

Revisors funn

HRS IKS er 100 % eier av HRS Husholdning AS som er et selskap av allmennyttig karakter og har et delegert utøvende ansvar for alle lovpålagte offentlige avfallstjenester i eierkommunene. Gjennom konsernstruktur og selskapsorganisering skal det sikres et skille mellom selvkosttjenester som utføres for eierkommunene og virksomhet som drives av datterselskap i konkurranse med andre private aktører i et marked. Det framgår uttrykkelig av Narvik kommunes eierskapsmelding at kryss-subsidiering av selvkosttjenester ikke skal forekomme.

HRS Husholdning AS har ikke til formål å oppnå finansiell avkastning og skal levere tjenester for eierkommunene i samsvar med selvkostprinsippet. Som det framgår av selskapets internettsider skal renovasjonsgebyret beregnes slik at abonnenten skal betale det renovasjonen koster selskapet, ikke

mer- og ikke mindre. Selskapets aktivitet er såkalt ikke-industriell. Behandling av avfall for næringsaktører og eller salg av løsninger til kunder i et marked med fri konkurranse skal håndteres av de øvrige selskapene i konsernet som driver sin virksomhet adskilt fra hverandre og er HRS Miljø AS, HRS Bioressurs AS, HRS Metallco AS og HRS Metallco Eiendom Tromsø AS.

Selskapsavtalen legger følgende føringer dersom det skal drives virksomhet av forretningsmessig karakter i konsernet, her trekker vi ut ordlyden og formuleringen av selskapets formål jf. § 4 i selskapsavtalen som lyder; *Selskapet skal, gjennom datterselskaper og eierskap i andre selskaper samt eiendommer og utvalgte driftsmidler, på forretningsmessige grunnlag, være aktiv utøver innenfor det konkurranseutsatte avfallsmarkedet i Nord-Norge og på Nordkalotten der hvor dette gir klare synergieffekter med kjernevirksomheten nevnt i første ledd.*

På spørsmål til eierrepresentant for Narvik kommune stilt i egenerklæringsskjema, svarte varaordfører at han er kjent med selskapsorganiseringen av virksomheten som et interkommunalt eid morselskap med datterselskaper.

Administrerende direktør i HRS IKS har på spørsmål fra revisor bekreftet i egenerklæringsskjema at det foreligger vedtektsfestede begrensinger for driften og at det er fattet beslutninger av sentral betydning for selskapet på både eiernivå og styrenivå.

Revisors vurdering

Narvik kommune har eierandel i et interkommunalt selskap hvor det er etablert en konsernstruktur som legger opp til et selskapsrettslig skille mellom tjenestene som skal leveres til selvkost og tjenester som er i konkurranse med private i markedet. Kommunestyret har vedtatt selskapsavtalen for HRS IKS som danner rammeverk og retningslinjer for selskapsorganiseringen. Dette skal igjen bidra til å sikre at formålene til både morselskapet og datterselskapene blir ivaretatt på en ryddig måte samt at virksomhetene drives i henhold til lovverk og sentrale føringer på området.

Revisor vurderer KS sin anbefaling nr. 2 om å skille virksomhet som er skjermet og virksomhet i konkurranse med private som oppfylt.

3.1.3 Selskapsavtale

For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakerne skal kommunestyret selv vedta avtalen.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn
2. angivelse av deltakerne
3. selskapets formål
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor
5. antall styremedlemmer
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Jf. IKS-loven § 4

Revisors funn

Styret og administrerende direktør har bekreftet selskapsavtalen for HRS IKS. Kommunestyret i Narvik kommune har behandlet og vedtatt selskapsavtalen i møte 16.04.20 under sak 44/20 og i møte 09.11.23 under sak 126/23.

Selskapsavtalen inneholder følgende paragrafer/kapitler:

- § 1 Selskapets navn
- § 2 Deltakere og deltakerandel
- § 3 Hovedkontor
- § 4 Formål
- § 5 Representantskapet
- § 6 Styret
- § 7 Daglig ledelse
- § 8 Ansvar og lån
- § 9 Utvidelse, uttreden og oppløsning
- § 10 Valgkomité
- § 11 Klagenemnd
- § 12 Endringer i selskapsavtalen, tvister
- § 13 Ikrafttreden

Det framgår av § 1 i selskapsavtalen at selskapets navn er Hålogaland Ressursselskap IKS. Videre i § 2 er det angivelse av hvilke eierkommuner som er deltakere i selskapet, eierkommunenenes deltakerandeler og at deltakerandelens pålydende er kr 100 000 per deltakerandel.

Hovedkontoret til HRS IKS er i Narvik kommune angitt i selskapsavtalen § 3 og selskapets formål som tidligere er presentert i denne rapporten framgår i sin helhet i selskapsavtalen § 4.

I selskapsavtalen § 5 gis det føringer for representantskapets sammensetning med hensyn til at eierorganet skal bestå av en fast representant og en vararepresentant fra hver av de åtte eierkommunene. I tillegg framgår det at eierkommunene velger inn sine representanter for en periode av fire år som sammenfaller med kommunevalgperiodene.

Videre i selskapsavtalen § 5 framgår det om representantskapets forretningsorden og kompetanse hvilke saker som skal behandles og at eierorganet skal avholde minst to møter i året, ett årsmøte innen 1. mai og ett budsjettmøte innen utgangen av november måned. Innkalling til og gjennomføring av representantskapets møter skal skje i tråd med IKS-loven § 8.

Selskapsavtalen § 6 angir styresammensetning i form av eierkommunenenes representasjon og antall medlemmer i styret samt valg av styret som tillegges ansvar for organisering og forvaltning av selskapets virksomhet.

Selskapsavtalen § 8 presiserer deltakernes ansvarsandel i prosent og deltakerandel ved at deltakerne har delt ansvar for selskapets forpliktelser jf. pro rata ansvar. Ifølge selskapsavtalen framgår det at selskapets lånegjeld ikke skal overstige 250 millioner kroner per 1. januar 2022 og at rammen justeres i samsvar med konsumprisindeks. Øvre ramme for driftskreditt er to millioner kroner. Vedtak om låneopptak og garantier må foretas og godkjennes etter IKS-loven § 22.

Administrerende direktør i HRS IKS har opplyst i besvarelser til revisor at det foreligger vedtektsfestede begrensninger for driften i form av selskapsavtale.

Revisors vurdering

Revisor vurderer at gjeldende selskapsavtale for HRS IKS inneholder opplysninger i henhold til IKS-loven § 4. Det foreligger en revidert og oppdatert skriftlig selskapsavtale som trekker opp en ytre ramme for styring og forvaltning av selskapet. Narvik kommune har som deltaker i selskapet gjennom kommunestyret vedtatt avtalen og revisor vurderer dermed at IKS-loven § 4 er **oppfylt**.

3.1.4 Eierskapsmelding

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde;

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Jf. kommuneloven § 26-1

Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv. for selskapene).

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Revisors funn

Eierskapsmelding:

Da kommuneloven hadde sin ikrafttredelse etter kommunestyrevalget i 2019, kom det krav om utarbeidelse av eierskapsmelding innen utgangen av hver valgperiode. Narvik kommune utarbeidet i valgperioden 2019-2023 *Eierskapsmelding 2022*, som ble behandlet og vedtatt i kommunestyremøte 16.06.22 under sak 54/22. Det framgår av saksfremlegget at eierskapsmeldingen bygger på kommunens tidligere eierskapsmelding som ble rullert og vedtatt i 2015 under bystyrets sak 29/15, og på en foreløpig eierskapsmelding som ble forelagt kommunestyret i 2020 som orienteringssak.

Styret og administrerende direktør i HRS IKS har opplyst at selskapet fikk komme med innspill da Narvik kommunes eierskapsmelding og eierstrategi ble utarbeidet i 2022. På spørsmål fra revisor i egenerklæringsskjema svarte varaordfører som eierrepresentant og kvalitetsleder virksomhetsstyring, at kommunen har utarbeidet en eierskapsmelding og i denne framgår eierstrategi med videre føringer om formål med eierinteresser, mål, prinsipper og forventninger til eierskapet og selskapet.

Eierskapsmeldingen gir også signaler til selskapet om å utarbeide styringsdokumenter som representerer målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer for selskapsdriften. Både administrerende direktør og styret har vist til at selskapet har utarbeidet strategisk plan for HRS IKS for perioden 2022-2024 der selskapets verdigrunnlag inngår. Det er også utarbeidet og vedtatt retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet hvor etiske retningslinjer er en egen del av dokumentet. Styret svarte at selskapets styringsdokumenter definerer målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer som administrasjonen og styret forholder seg til.

Revisor finner at gjennom eierskapsmelding og tidligere nevnte selskapsavtale formaliseres det overfor selskapet hva som er eierkommunens vedtatte formål for virksomheten og hvilke forventninger som stilles til selskapets styre, ledelse og drift. I dette inngår også hvilke rammer som

skal gjelde for selskapsstyringen. Eierskapsmeldingen definerer formål med eierskap og eierinteresser samt gir en oversikt over selskaper kommunen eier i tillegg til prinsipper for eierstyring.

Det framgår av kapittel 3 i *Eierskapsmelding 2022* at Narvik kommune har følgende prinsipper for godt eierskap:

Eierskapspolitikken skal bidra til en tydelig og transparent forvaltning, drift og utvikling av selskapene kommunen eier selv, sammen med andre eller har bidratt til å etablere. Alle styringssignaler til selskapene skal også harmonere med de målsettinger som Narvik kommune selv har for sine eierskap. Prinsippene skal gi grunnlag for tydelige retningslinjer for selskapene, men også bidra til å forenkle samarbeidet med andre eiere. Prinsippene skal være gjeldende uavhengig av selskapsform og legges til grunn for alt eierskap og samarbeid hvor Narvik kommune har vesentlige eierinteresser. Rådmannen skal ha jevnlig møter med selskapene og representere Narvik kommune i styrene der Narvik kommune ønsker dette.

Narvik kommune har i eierskapsmeldingen vedtatt følgende prinsipper som gjelder for aktivt eierskap:

Politiske diskusjoner tas i kommunestyret, der hele tjenesteproduksjonen settes i fokus.

Instrukser og styringssignaler gis av kommunen i det operative eierorgan (generalforsamling/representantskap); disse representerer kommunestyrets flertall og skal stemme likt. Eierskapsmelding med tilhørende eierstrategier er et bidrag til dette.

Kommunens interesser ivaretas av eierrepresentantene og disse har myndighet til å stemme på generalforsamlingen/representantskapsmøtene.

Vedtektsendringer skal behandles i kommunestyret før det behandles i generalforsamlingen/representantskap.

Årsmøtene i selskapene skal sammen med årsmeldinger og årsregnskaper i rettssubjektene skal forelegges kommunestyret, slik at kommunestyret får anledning til å avgi sine signaler til årsmøtet.

Videre framgår det av eierskapsmeldingen følgende prinsipper for eierstyring rettet mot kommunen som eier:

Det skal være åpenhet rundt Narvik kommunes eierskap. Eierskapsmeldingen i sin helhet, skal frem til kommunestyret en gang i valgperioden. Alle protokoller fra årsmøter, representantskap og generalforsamling legges frem for formannskapet og kommunestyret til orientering.

Valget om å etablere et selskap og valg av selskapsform skal baseres på en analyse av kommunens styringsbehov og mål for virksomheten. Her vektlegges fokus på muligheter og begrensninger kommunen står overfor i forhold til en tradisjonell organisering av tjenestebehovet.

Narvik kommune skal fremme sine interesser overfor kommunale selskaper gjennom eierorganene. Med eierorganene forstås generalforsamling, representantskap og årsmøter.

Narvik kommune skal gi klare og langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for å realisere målene. Narvik kommune angir mål og strategier for selskapene gjennom å godkjenne

vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler, eierskapsmelding og eierstrategier mv. Kommunen angir dermed sine mål gjennom *de ytre rammene for selskapenes virksomhet* i formålsparagrafen.

Selskapene skal være bevisst sitt samfunnsansvar. Selskapene forvalter betydelige verdier og forestår viktige samfunnsoppgaver på vegne av fellesskapet. Man skal derfor ha et bevisst forhold til sitt samfunnsansvar. Begrepet samfunnsansvar bidrar til fellesskapet og kan relateres til likestilling, integrering, arbeid mot korrupsjon, etikk, arbeid mot sosial dumping, HMS, åpenhet, innsyn, brukermedvirkning, miljø og klimaarbeid mv.

Styret skal på selvstendig grunnlag ha en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon. Styret skal sikre en ansvarlig og tilfredsstillende rapportering og informasjonsflyt til eierne. Narvik kommune skal til enhver tid ha oppdatert, relevant og korrekt informasjon om selskapets virksomhet, organisering og resultater, utfordringer og strategier. Protokoller fra møter i representantskap og generalforsamling skal uoppfordret og fortløpende sendes rådmannen. Styret har ansvar for at representantskap og generalforsamling blir naturlige og gode møteplasser. Narvik kommune kan delta på styremøter som medlem eller observatør i spesielt viktige saker. Styret skal ha planer for eget arbeid slik at virksomheten sikres å drives på en forsvarlig måte. Styret *skal* evaluere seg selv.

Styresammensetningen skal gjenspeile behovet for kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og behov. Det skal oppnevnes styremedlemmer som har egenskaper, kompetanse og kapasitet som bidrar til at styret som kollegium kan forvalte selskapet på en tilfredsstillende måte og i tråd med gjeldende mål, strategier og utfordringer.

Godtgjørelser til styret skal fremstå som rimelig med henblikk på ansvar, kompetanse, arbeidsbyrden og virksomhetens kompleksitet. Narvik kommunes representanter i eierorgan skal bidra til å holde styrenes godtgjøring på et moderat nivå, men høyt nok til at eierne kan rekruttere styremedlemmer som besitter den nødvendige kunnskap og kompetanse på selskapenes strategi og fremtidige utfordringer.

Resultatmål, utbytte og krav til avkastning. Som eier gir Narvik kommune uttrykk for forventninger til selskapets bidrag og utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva Narvik kommune som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd. Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil. I forbindelse med det årlige budsjettarbeidet utarbeides utbytteforventninger som kommuniseres til selskapenes styrer i de selskapene der det er aktuelt med utbytte i tråd med vedtatte eierstrategier.

Eierstrategi for eierskapet i HRS IKS:

Narvik kommunes Eierskapsmelding 2022 inneholder videre en oversikt over selskaper der kommunen har eierskap. Selskapene er adskilt i tre ulike grupper kategorier ut ifra selskapenes oppgaver og kommunens strategier med de ulike eierskapene. HRS IKS er plassert i gruppe 1 med følgende definisjon;

Selskaper som har stor betydning for kommunal tjenesteyting, og som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver som anses viktig for Narvik kommunes tjenesteyting til befolkningen.

HRS IKS er inntatt i eierskapsmeldingen med informasjon om selskapet relatert til historikk, stiftelse, formål, selskapsform, strategi, produkter, marked, styresammensetning, organisering, eierstruktur, eierskap, innflytelse samt økonomiske nøkkeltall om selskapet.

Narvik kommune har i tillegg til vedtektsfestet formål vedtatt følgende eierstrategi for eierskapet og forventninger til HRS IKS i perioden;

- Være en aktiv bidragsyter i tilrettelegging for samfunns- og industriutvikling
- Utrede fordeler og ulemper ved å endre selskapsform fra interkommunalt selskap til aksjeselskap
- I dag er det 8 kommuner som har totalt 21 eierandeler hvor Harstad og Narvik kommune har 7 andeler hver
- Gjøre en vurdering om en fremtidig utbyttepolitikk balansert mot videreutvikling av selskapet
- Videreutvikle og modernisere selskapet innenfor rammen av formålet med selskapet
- Søke innovative løsninger som kommer samfunnet, innbyggerne og kundene til gode, på best mulig måte
- Foreta utvikling og fornying som forsterker selskapets rolle som en aktiv bidragsyter til samfunns- og næringsutvikling, med grønt fokus

Årlig rapport om selskapet:

Narvik kommune har per primo 2025 ikke praksis for å bestille en årlig rapport om tilstanden for HRS IKS. Det vil si en statusrapport som oppsummerer sentrale punkt knyttet til økonomi og spesielle forhold relevant for kommunens eierskap i selskapet. Revisor finner heller ikke at kommunestyret som kommunens øverste organ har praksis for å behandle møteprotokoller fra representantskapet og styret samt årsregnskap og årsberetning til HRS IKS som egen sak. Revisor har gjennomgått sakslister og protokoller fra kommunestyrets møter i tidsperioden fra 2021 til primo 2025. Styret svarte i egenerklæringsskjema at rutinen i selskapet er at innkallinger, sakslister og saksdokumenter sendes over til kommunen ved ordfører, kommunedirektør og postmottak.

Styret og administrerende direktør har svart sammenfallende at det gjennomføres årlige uformelle eiermøter i forkant av de to møtene i representantskapet som avholdes i tråd med IKS-loven henholdsvis vår og høst. Dette er møtepunkt hvert år hvor det foregår informasjonsflyt og behandling av sentrale aktuelle tema relevant for selskapet. Revisor har gjennomgått protokoller fra representantskapet årene 2021, 2022, 2023 og 2024 som viser rapportering til eierne ved at eierorganet årlig behandler selskapets årsberetning, resultatregnskap og balanse i tillegg til selvkostregnskapet og revisjonsberetning for siste regnskapsår. Revisor har i egenerklæringsskjema stilt spørsmål om hvordan Narvik kommune sikrer at eierstyringen utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak. Kommunens eierrepresentant og kvalitetsleder virksomhetsstyring svarte sammenfallende at Narvik kommune har sin representant i representantskapet og protokoller deles fortløpende fra eierorganet. Videre svarte de at gjennom Narvik kommunes eierskapsmelding foreligger prinsippene for eierstyring og i den forbindelse skal sikring av eierstyring ivaretas. Styret har også blitt pålagt et ansvar for å utarbeide saksdokumenter og sikre informasjonsflyt fra selskap til eier samt skal foreta egevaluering som skal deles med eier.

Styret har opplyst at Narvik kommunes eierrepresentant følger opp kommunens eierskap i virksomheten. Gjennom dialog mellom selskapet og eier blir det også gjennomført andre møter ved at HRS IKS er blitt invitert til kommunestyret i Narvik for å orientere om selskapet i forbindelse med folkevalgtopplæringen. Det blir i tillegg fremført presentasjoner av konkrete saker og statusrapportering om selskapet i formannskap og kommunestyret. Det avholdes egne møter mellom datterselskapet HRS Husholdning AS og teknisk avdeling i kommunen.

Revisors vurdering

Narvik kommune har per primo 2025 utarbeidet en eierskapsmelding i valgperioden 2019-2023. Revisor vurderer med det at Narvik kommune har oppfylt kommuneloven § 26-1 og kravet om at det skal utarbeides og vedtas en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Innholdet i eierskapsmeldingen er i tråd med bestemmelsene og HRS IKS er inntatt i eierskapsmeldingen der kommunens mål og forventninger til eierskapet og for selskapet framgår. Intensjonen med lovkravet er at de folkevalgte i kommunestyret som er kommunens øverste organ skal ha oversikt over kommunens eierskap i selskaper og være tilstrekkelig opplyst om eierinteressene. Videre skal en eierskapsmelding bidra til å forankre eierskapet i det aktuelle selskapet. Sentralt her står å kommunisere de folkevalgtes vedtatte formål og forventninger til virksomheten samt sikre at prinsipper for eierstyring blir ivaretatt. Neste frist for rullering av eierskapsmeldingen er innen utløpet av valgperioden 2023-2027.

KS anbefaler at Narvik kommune ber om at det årlig legges fram en rapport om selskapet til kommunestyret. Selv om dette ikke er praksis per primo 2025 er revisors samlede vurdering at intensjonen med anbefalingen blir ivaretatt gjennom eierskapsmelding og summen av informasjonsdeling mellom eier og selskap. HRS IKS stiller opp i kommunestyret med orienteringer fra selskapet, det anses som positivt med hensyn til informasjonsflyt fra selskap til eier. KS sin anbefaling nr. 4 vurderes oppfylt.

3.1.5 Eierskapsseminarer og kompetanseutvikling til folkevalgte

For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

Jf. KS-anbefaling nr. 3

Revisors funn

Narvik kommunes eierskapsmelding pkt. 4.6 *Opplæring av eierrepresentanter*, angir som en føring til kommunen som eier av selskap, at samtlige folkevalgte skal gis opplæring i tråd med ovennevnte KS sin anbefaling nr. 3. Den metodiske og systematiske tilnærmingen det vises til er at opplæring skal tilrettelegges som en del av folkevalgtopplæringen. Kommunestyret skal gis obligatorisk kurs/eierseminar hvert fjerde år i etterkant av valg og konstituering. Folkevalgte representanter i representantskap og generalforsamlinger skal gis opplæring i sin rolle som eierrepresentant samt hvilke interesser de skal ivareta.

Revisor har gjennomgått sakslister og protokoller fra kommunestyrets møter for tidsperioden fra 2021 til primo 2025 og finner at Folkevalgtopplæring er blitt gjennomført som eget seminar for kommunestyret i mai 2022 og i januar 2024. Tema fra folkevalgtopplæringen i Narvik kommune som omhandler kommunalt eierskap og eierstyring- og kontroll har blant annet vært; KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, innlegg og orienteringer fra selskaper kommuner har eierskap herunder HRS IKS, foredrag om eierstyring, roller i eierstyring, styrekruttring, styreevaluering og habilitet samt presentasjon av kommunens eierskapsmelding.

Narvik kommunes eierrepresentant og kvalitetsleder virksomhetsstyring svarte begge i egenerklæringsskjema til revisor at det for hver valgperiode gis opplæring og informasjon om eierstyring gjennom folkevalgtopplæringen. Revisor registrerer at seminarene er initiert av kommuneadministrasjonen.

Revisors vurdering

Revisor vurderer i denne eierskapskontrollen at samtlige folkevalgte i Narvik kommune blir gitt informasjon om eierstyring, i den utstrekning som KS anbefaler og kommunen følger opp egen eierskapsmelding på området. Anbefalingen til KS viser til eksempel om at kompetanseutvikling kan skje gjennom «eierskapsseminarer».

Intensjonen er at kommunestyret tidlig i valgperioden skal få utvikle kompetanse relatert til kommunalt eierskap i selskaper. Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 3 som gjelder å sørge for god kunnskap til samtlige folkevalgte om eierskap er **oppfylt** av Narvik kommune.

3.1.6 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

Kommunestyret skal utarbeide, og bør jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

Revisors funn

En eierskapsmelding er et sentralt dokument for eierstyring og kontroll. Narvik kommune har i valgperioden 2019-2023 utarbeidet et slikt styringsverktøy og forelagt dette til behandling i kommunestyret. En eierskapsmelding har flere funksjoner, herunder kan det være et verktøy for å føre ajourhold med avtaler og styringsdokumenter, samt bidra til at formelle dokumenter relatert til kommunens eierinteresser i selskaper blir gjenstand for jevnlig gjennomgang og revisjon. Eierskapsmeldingen ble utarbeidet og vedtatt av kommunestyret i møte 16.06.22 under sak 54/22.

Selskapsavtalen er blitt behandlet og vedtatt av kommunestyret i møte 16.04.20 under sak 44/20 og i møte 09.11.23 under sak 126/23. Revisor finner at det i hovedsak er eierskapsmelding og selskapsavtale som kommunestyret i Narvik kommune foretar gjennomgang og revisjon av.

Narvik kommunes eierrepresentant og kvalitetsleder virksomhetsstyring svarte begge i egenerklæringsskjema at kommunens eierskapsmelding er et sentralt førende dokument for eierstyringen. De viste i sin besvarelse at oppfølging av forventninger til selskapet og eierstyring skal sikres igjennom selskapets øverste eierorgan, representantskapet. Eierskapsmeldingen vil bli rullert minst en gang i valgperioden, men dersom behov for endringer oppstår vil kommunen fremlegge sak om det, i tillegg til hvilke endringer kommunestyret må ta stilling til. Videre viste de til at kommunens forventninger til selskapet framgår av eierskapsmeldingen som angir i pkt. 6.4 hvilke styringsdokumenter som selskapet skal utarbeide og publisere jf. KS sin anbefaling nr. 5.

Revisor har fått forelagt følgende styringsdokumenter som er gjeldende for HRS IKS og som selskapet foretar gjennomgang og revisjon av (årstall for sist revidert/vedtatt i parentes);

- Selskapsavtale for Hålogaland Ressursselskap IKS (2024)
- Retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet (2011)
 - Retningslinjer for styrets arbeid i HRS (2011)
 - Retningslinjer for daglig leder (2011)
 - Retningslinjer for årlig evaluering av styret (2011)
 - Retningslinjer for årlig evaluering av daglig leder (2011)
 - Styring og ledelse av driften i HRS-selskapene (2011)
 - Retningslinjer for valgkomite i HRS (2021)
 - Etske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte (2011)

- HRS – Strategisk plan (2022-2024)

Både styret og administrerende direktør svarte i egenerklæringsskjema at de forholder seg til målformuleringer, verdidokumenter, og etiske retningslinjer igjennom ovennevnte styringsdokumenter. Selskapsavtalen er blitt revidert av selskapet og lagt fram for representantskapet i 2021, 2023 og 2024. Dokumentet *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet* er et samledokument som inneholder enkeltdokumenter med retningslinjer angitt i strekpunktene ovenfor. Bortsett fra justeringer av retningslinjer for valgkomite er dette samledokumentet imidlertid ikke blitt revidert siden 2011. Styret og administrerende direktør har svart at etiske retningslinjer er påbegynt revidert per primo 2025, det samme gjelder for arbeidet med ny Strategisk plan 2025-2027. I tillegg nevnes bransjerelatert lovverk som sentrale dokumenter det styres etter. Dette ut ifra HMS-krav, tillatelser, internkontrollforskriften, arbeidsmiljøloven samt krav i henhold til ISO-9001 ledelsessystemer for kvalitet, ISO-14001 ledelsessystemer for miljø og ISO-45001 ledelsessystemer for arbeidsmiljø.

Om håndtering av varsler og konflikthåndtering, har styret opplyst at HRS IKS har innført nye retningslinjer per 1. februar 2024, i tillegg vises det til at etiske retningslinjer er en inkludert del av *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS*. Selskapet har system for avvikshåndtering basert på ISO-sertifisering. Styret har opplyst at selskapet forholder seg til offentleglova og de ISO-forpliktelser som selskapet er pålagt å følge opp.

Revisors vurdering

Narvik kommune har utarbeidet og vedtatt en eierskapsmelding innen utgangen av forrige valgperiode (2019-2023). Kommuneloven § 26-1 angir fristen for å få en slik melding utarbeidet og vedtatt av kommunestyret, *som er innen utløpet av valgperioden*. Da eierskapsmelding foreligger per primo 2025 har kommunen sikret seg å ha på plass et overordnet og lovpålagt styringsverktøy som eier av virksomhet som drives utenfor egen organisasjon.

En eierskapsmelding skal også gi *føringer fra eierkommunen til selskapet* om revidering og rullering av styringsdokumenter. Revisor registrerer at rulleringstakten for flere sentrale styringsdokumenter som gjelder for selskapet ivaretas av HRS IKS som er ISO-sertifisert. I tillegg foreligger selskapsavtale felles for og fastsatt av alle eierkommunene som igjen gir føringer for styring, ledelse og drift av virksomheten. Styringsdokumentet *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet* er imidlertid fra 2011.

Samlet sett vurderer revisor at KS sin anbefaling nr. 5 er oppfylt av Narvik kommune ved at *kommunestyret* skal utarbeide, og jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Revisor har i denne vurderingen lagt vekt på kommunens arbeid med eierskapsmelding samt behandling av selskapsavtale for HRS IKS.

3.1.7 Eiermøter

Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter mellom kommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Revisors funn

Styret og administrerende direktør i HRS IKS har svart sammenfallende at det gjennomføres uformelle eiermøter mellom selskapet og eierne. Dette skjer i utgangspunktet i forkant av de to

ordinære møtene i representantskapet, vår og høst. Styret har de senere år ytret ønske om at eiermøter skal være en årlig tradisjon og representantskapet bestemte i 2022 at det skal avholdes eiermøter jf. KS sin anbefaling nr. 6. Det framgår av protokoll fra behandling av sak 82/24 i styremøte avholdt 16.10.24 i HRS IKS, at *Styret ga uttrykk for at praksis rundt eiermøter må videreføres, selv om ordningen kanskje pr. nå enda ikke er helt optimalt tilrettelagt. Det gir likevel rom for eierkontakt og dialog, utover de obligatoriske representantskapsmøtene.*

Revisor har fått bekreftet at det gjennomført uformelle eiermøter i 2022 og 2024.

Eierrepresentant for Narvik kommune har svart at det avholdes eiermøter minst en gang per år, men har ikke tilgang på referater. Kvalitetsleder virksomhetsstyring opplyste i sine svar til revisor at års-hjulet for eierskapsstyring som framgår av pkt. 10.3 i kommunens eierskapsmelding, viser til muligheter for å avholde samhandlingsmøter mellom politisk og administrativ ledelse med kommunens eierrepresentant. Det er imidlertid ikke blitt gjennomført formelle møter og det foreligger følgelig ingen referater. Revisor registrerer at års-hjulet viser til at Narvik kommunes eierrepresentanter tillegges et stort ansvar for å dele på og innhente informasjon fra kommunens selskaper. Styreleder og representantskapets leder er tildelt ansvaret for samhandlingstiltaket.

Eierskapsmeldingen til Narvik kommune angir følgende om eiermøter i pkt. 4.7 *Rådmannens rolle;*

Når selskapenes strategier revideres så forventes det at man samtidig har en god og bred dialog med den administrative ledelsen i kommunen om hvordan samhandlingen skal skje og møteplasser/hyppighet.

- *Det utarbeides faste møteplaner mellom rådmannen og daglig leder for det enkelte selskap.*
- *Det bør etableres «rammer» for kommunen som «bestiller» og selskapet som «utfører».*
- *Dialog om beregning av selvkost i selskapet går mellom administrasjon i selskapet og kommunen, men legges frem av selskapet.*
- *Når selskapet har avholdt årsmøte/generalforsamling sendes møteprotokoll, årsmelding, strategiplaner og budsjett til rådmannen.*

Rådmannen saksforbereder og gir sin vurdering av selskapenes strategier, utfordringer, drift, økonomi og investeringer til kommunestyret.

Ifølge eierskapsmeldingen pkt. 6.3 *Styrets ansvar for gjennomføring av eiermøter* framgår det som følger;

Styret har ansvar for at representantskap/generalforsamlinger blir gode og effektive møteplasser. Dette gjøres ved at styret følger lovens regler for innkalling, utførlige saksdokumenter, gjennomføring av møtene samt har god oversikt over hvem som er pliktige til å delta. Når protokollen for representantskap/generalforsamling foreligger, sendes disse til kommunen, som sørger for at disse blir forelagt orientering til formannskapet og kommunestyret.

Selskapet har opplyst at det var planlagt eiermøte 25.04.25 som skulle avholdes i Evenes, men møtet ble avlyst.

Revisors vurdering

Narvik kommune har per primo 2025 en eierskapsmelding som gir føringer for at selskapene der kommunen deltar som eier, skal innkalle til eiermøter. Det er gjennom eierskapsmeldingen som er vedtatt av kommunestyret, bestemt at det skal være dialog mellom kommune og selskap.

Vi finner det godt gjort at HRS IKS som et tillegg til representantskapets møter har tatt initiativ til dialog med eierkommunene i form av eiermøter. Det avholdes uformelle eiermøter og Narvik

kommune deltar. Revisor registrerer på bakgrunn av den informasjon som er blitt forelagt i denne undersøkelsen at selskapet er oppmerksomme på om eiermøtene er optimalt tilrettelagt.

KS sin anbefaling nr. 6 om at det bør gjennomføres eiermøter mellom kommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet, vurderes **oppfylt**. Narvik kommune har som eier gitt styringssignaler om at eiermøter skal avholdes.

3.1.8 Oppnevning av eierrepresentanter

Det anbefales som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Kommunestyret oppnevner selv sine representanter. Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer.

Jf. IKS-loven § 6

Revisors funn

Kommunestyret i Narvik kommune valgte i møte 09.11.23 med vedtak i sak 126/23, varaordfører Rune Østergren til å være kommunens eierrepresentant i HRS IKS. Videre ble Tina Denstad og Boy Arne Buyle valgt til henholdsvis 1. og 2. numeriske vararepresentant for eierrepresentant.

Narvik kommune har med det oppnevnt sentrale folkevalgte til å være eierrepresentanter for kommunen i HRS IKS. Representantene skal i henhold til selskapsavtalen velges av de enkelte eierkommunene for en periode av fire år, som igjen sammenfaller med kommunevalgperiodene. Eierrepresentantene møter personlig eller ved vararepresentant til representantskapets møter, som avholdes med ett møte på våren og ett møte på høsten.

Eierskapsmeldingen til Narvik kommune angir i pkt. 5 *Representantskapets og generalforsamlingens rolle*, at medlemmer til representantskap velges av kommunestyret.

Revisors vurdering

Denne undersøkelsen viser at kommunestyret i Narvik kommune velger sentrale folkevalgte til å være kommunens eierrepresentanter i HRS IKS. Revisor vurderer at Narvik kommune har **oppfylt** KS sin anbefaling nr. 7 som anbefaler at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte til selskapets eierorgan. Kommunen har dermed ivarettatt kravet i anbefalingen.

Videre vurderer revisor at Narvik kommune har **oppfylt** IKS-loven § 6 ved at oppnevning av eierrepresentant og vararepresentanter er blitt behandlet og vedtatt av kommunestyret.

3.1.9 Representantskapets innkallinger, møter og saker

Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter bør tas inn i selskapets vedtekter, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Representantskapets leder innkaller til møte i representantskapet når det er nødvendig for behandling av en sak som etter loven her eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet, og når det ellers er nødvendig for behandling av en bestemt sak.

Jf. IKS-loven § 8 første ledd

Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde saksliste. De enkelte deltakerne skal med samme frist varsles om innkallingen og sakslisten.

Jf. IKS-loven § 8 annet ledd

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår, og en gang i året vedta selskapets økonomiplan.

Jf. IKS-loven §§ 18 og 20

Revisors funn

Selskapsavtalen til HRS IKS angir følgende i § 5 om innkalling til møte i representantskapet; *Representantskapsmøte innkalles og gjennomføres i henhold til IKS-loven § 8, men skal avholdes minst 2 ganger hvert år, henholdsvis årsmøte innen 1. mai og budsjettmøte innen utgangen av november måned.*

Representantskapets leder innkaller til møte når det er nødvendig for behandling av en sak som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet, og når det ellers er nødvendig for behandling av en bestemt sak.

Innkalling til representantskapsmøte skal skje skriftlig med minst 4 ukers varsel og skal inneholde sakliste. De enkelte deltakere skal med samme frist varsles om innkallingen og sakslisten.

Representantskapets leder kan innkalle representantskapet med kortere frist i tilfeller hvor dette er påtrengende nødvendig.

Det er i tidsperioden fra 2021 til 2024 blitt avholdt åtte møter (ref. ordinære vår/høst) i representantskapet på følgende datoer; 31.05.21, 24.11.21, 24.05.22, 23.11.22, 20.06.23, 12.12.23, 31.05.24 og 29.11.24.

I tillegg er det i ovennevnte tidsperiode blitt avholdt ett ekstraordinært møte i representantskapet. Møtet fant sted 26.01.22 og til behandling var sakene *Orientering om biogass-prosjektet og samarbeid rundt Rå Biopark* samt *Etablering og eierskap i Rå Biopark AS*.

I alle de ni møtene har innkalling og saksliste blitt behandlet og godkjent av representantskapet som ble erklært vedtaksdyktig. Revisor har gjennomgått disse dokumentene samt protokollene.

Selskapsavtalen til HRS IKS angir videre i § 5 at følgende saker skal behandles og avgjøres av representantskapets vårmøte:

A. På årsmøtet skal representantskapet behandle disse sakene:

- Skriftlig årsberetning for IKS og konsern fra styret.
- Revidert årsregnskap for IKS og konsern fra styret fra forrige kalenderår.

- Valg av leder og nestleder i representantskapet hvert 2. år.
- Valg av styremedlemmer med varamedlemmer etter forslag fra valgkomiteen.
- Valg av valgkomité og dets leder og nestleder.
- Valg av styrets leder og nestleder.
- Valg av revisor og fastsettelse av revisors godtgjørelse.
- Fastsetting av godtgjørelse til styret, jf. IKS-loven § 10, inkl. egne satser for styreleder og styrets nestleder, samt eventuelle særskilte godtgjørelser til leder og nestleder i representantskapet, jf. § 6, for tilleggsoppdrag som leder/møteleder.

Representantskapets årsmøte (vårmøte) i HRS IKS har med enstemmig vedtak behandlet revisjonsberetning, styrets årsberetning, resultatregnskap og balanse samt oppgjør av resultat selvkostregnskap for alle de fire ovennevnte årene i tidsrommet fra 2021 til 2024. Det samme gjelder for valg av styremedlemmer samt fastsetting av godtgjørelse til styret og revisors honorar. Valgkomiteen utarbeidet sine innstillinger overfor representantskapet i tråd med retningslinjer for valgkomite.

Revisor har gjennomgått dokumentasjon på at valg av styre er foretatt for periodene som gjelder leder og nestleder samt øvrige styremedlemmer i tillegg til valg av selskapets valgkomité. Valg av leder og nestleder i representantskapet gjøres hvert andre år.

Selskapsavtalen til HRS IKS angir videre i § 5 at følgende saker skal behandles og avgjøres av representantskapets høstmøte:

B. På budsjettmøtet skal representantskapet behandle disse sakene fast:

- Vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår.
- Vedta økonomiplan for de fire neste budsjettår i henhold til IKS-loven § 20.
- Forslag fra styret til låneopptak og evt. kommunale garantier, jf. avtalens § 8.
- Forslag til endringer av låneramme for selskapet, jf. avtalens § 8.
- Fullmakter til styret.

Representantskapets budsjettmøte (høstmøte) i HRS IKS har i samme ovennevnte tidsperiode med vedtak behandlet faste saker gjeldende for det kommende år, herunder:

- Driftsbudsjett HRS IKS med fireårig økonomiplan
- Investeringsbudsjett HRS IKS med fireårig økonomiplan
- Møteplan for representantskap og styre kommende år

Endringer i låneramme for selskapet ble sist behandlet av representantskapets høstmøte 24.11.21. Sak om låneopptak ble behandlet i ekstraordinært møte 26.01.22 i forbindelse med finansiering av forprosjektkostnader ved etablering og eierskap i Rå Biopark AS.

Eierrepresentant for Narvik kommune og kvalitetsleder virksomhetsstyring svarte på spørsmål i egenerklæringsskjema at de er kjent med budsjettprosessen i selskapsorganene. Begge svarte imidlertid videre at det ikke foretas forberedelser av eierrepresentant før representantskapets møter. Det gjennomføres heller ikke formelle møter som forberedende representantskapsmøte for HRS IKS i kommunestyret. Det ble ved behandling av sak 17/25 i kommunestyret, vedtatt å etablere et eierskapssekretariat i kommuneadministrasjonen for å støtte opp i arbeidet med aktiv eierstyring i kommunens selskaper.

Revisor registrerer at Narvik kommune har hatt eierrepresentant til stede i representantskapet ved alle de ni møtene som er avholdt i tidsperioden fra 2021 til 2024. Rådmann i Narvik kommune har deltatt på tre av fire årsmøter (vårmøter) i perioden.

Revisors vurdering

Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 8 om at bestemmelser om innkallingsfrist til representantskapsmøter bør tas inn i selskapets vedtekter, er oppfylt.

Videre vurderer revisor at IKS-loven § 8 første ledd er oppfylt ved at krav om at representantskapets leder innkaller til representantskapets møter er ivarettatt.

Vi finner i vår gjennomgang det godtgjort at IKS-loven § 8 annet ledd er oppfylt ved at innkalling til representantskapsmøte sendes med minst fire ukers varsel og inneholder saksliste. De enkelte deltakerne blir varslet med samme frist om innkallingen og sakslisten. Revisor registrerer at Narvik kommune har hatt eierrepresentant til stede i representantskapet ved ni av ni møter i tidsperioden fra 2021 til 2024. Rådmann i Narvik kommune har deltatt på tre av fire årsmøter (vårmøter) i perioden.

Det foretas imidlertid ikke forberedelser av eierrepresentant før representantskapets møter. Det gjennomføres heller ikke formelle møter som forberedende representantskapsmøte for HRS IKS i kommunestyret. Selskapsavtalens bestemmelse om tidspunkt for avholdelse av årsmøte hver vår *innen 1. mai* ble ikke overholdt i noen av de fire møtene vi har undersøkt. Det er også blitt avholdt ett høstmøte etter utgangen av november måned.

Bestemmelser angitt i selskapsavtalen om hvilke saker som skal behandles av representantskapet, er blitt overholdt for alle de ni møtene vi har undersøkt. Når det gjelder innkalling og saksliste viser alle protokollene fra møtene at disse er godkjent.

IKS-loven §§ 18 og 20 om at representantskapet behandler budsjett og økonomiplan er også oppfylt.

3.1.10 Styrets sammensetning og kompetanse, bruk av valgkomité og numeriske varamedlemmer

Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Habilitetsspørsmål bør vurderes ved valg av styremedlemmer. Det anbefales også at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene.

Bruk av valgkomité ved valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør fastsettes i vedtektene.

Eierorganet bør tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnsbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Styremedlemmer i morselskaper bør som hovedregel ikke sitte i styret i datterselskap.

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Jf. KS-anbefaling nr. 9, 10, 11, 12, 13 og 14

Revisors funn

Revisor har gjennomgått selskapsavtalen, eierskapsmelding samt retningslinjer for valgkomiteen og retningslinjer for årlig evaluering av styret i HRS. Ifølge selskapsavtalen § 6 skal styret bestå av åtte faste medlemmer med tilsvarende antall varamedlemmer, hvorav syv medlemmer og syv varamedlemmer velges av representantskapet. Ett ytterligere fast styremedlem med varamedlem

velges av og blant de ansatte. Det er bestemt at eierkommunenenes representasjon i styret skal ha følgende fordeling; Narvik kommune to medlemmer med to varamedlemmer, Harstad kommune to medlemmer med to varamedlemmer, øvrige deltakerkommuner tre medlemmer med tre varamedlemmer.

Det framgår av eierskapsmeldingen til Narvik kommune at ***Styresammensetningen skal gjenspeile behovet for kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og behov.*** Det skal oppnevnes styremedlemmer som har egenskaper, kompetanse og kapasitet som bidrar til at styret som kollegium kan forvalte selskapet på en tilfredsstillende måte og i tråd med gjeldende mål, strategier og utfordringer. Det skal være fokus på en balansert kjønnsrepresentasjon i styrene. Rekruttering til styret bør ta hensyn til hvilken kompetanse og sammensetning av kompetanse en ønsker i styret. Kommunen bør pålegge selskaper med eierinteresser å gjennomføre en rekrutteringsevaluering i styret for å kartlegge behov for ny kompetanse. Valgkomiteen bør ta hensyn til en slik evaluering, og se det totale behovet sammen med formålet med eierskapet i selskapet når eierrepresentanter foreslås. Valgkomiteen bør gjøre en habilitetsvurdering av eierrepresentanten. Formålet med eierskapet vil spille en rolle i dette også.

Eierrepresentant for Narvik kommune og kvalitetsleder virksomhetsyring har opplyst at styret i HRS IKS foretar evaluering og det er gitt føringer til selskapet om å gi opplæring til styret i tråd med KS sine anbefalinger samt selskapets formål og kommunens eierskapsmelding. På spørsmål om kommunen har definert kriterier for valg av styre ble det svart at eierskapsmelding og selskapsavtale gir føringer, men at kommunestyret i sak 17/25 har behandlet sak om valgkomité ved at kommunen selv skal ha en tydelig definisjon på sitt arbeid med egne rutiner for valgkomité i forbindelse med oppnevnelser av kandidater til styrene i selskap der kommunen er eier. Kommunen skal selv ha en valgkomité som imøtekommer selskapenes valgkomitéer ved valg av styre. I den forbindelse er det også fremmet etablering av et eierskapssekretariat som skal følge opp dette igjennom års-hjulet.

Styret har svart i egenerklæringsskjema til revisor at styret evaluerer sitt arbeid hvert andre år. Revisor har gjennomgått konsernstyrets egenervaluering som er blitt gjennomført i 2022 og 2024. Vi finner relevant informasjon om evaluering av styresammensetning og kompetanse, opplæring og habilitet i besvarelsene.

Begge de ovennevnte årene deltok åtte respondenter i undersøkelsen og alle svarte i disse undersøkelsene enig til svært enig i *at styret arbeider etter, og har diskutert og forstått selskapets formål.* Videre i undersøkelsene har respondentene svart i flertall (seks av åtte) at *styret har god kjennskap til eiernes forventninger til virksomheten og styrets arbeid.* Det samme flertall av respondenter disse to årene svarte også enig til svært enig til påstanden om at *styrets medlemmer har komplementær kompetanse som dekker virksomhetens behov* og videre at *styrets medlemmer har fått tilstrekkelig opplæring til å utføre sitt styreverv på en god måte.* Alle åtte respondentene i 2022 og syv av åtte respondenter i 2024 svarte enig til svært enig i at *styrets medlemmer har stor bevissthet rundt spørsmål om egen og andres habilitet.*

Revisor har gjennomgått møteprotokoller fra alle møtene i konsernstyret til HRS IKS for årene 2022, 2023 og 2024. Gjennomgangen viser at Narvik kommune har vært representert i styret og deltatt i 20 av 20 avholdte styremøter i denne perioden.

HRS IKS har vedtektsfestet bruk av valgkomité i selskapsavtalen § 10 og at representantskapet velger organets medlemmer og fastsetter nærmere retningslinjer for dets arbeid. Det framgår også av selskapsavtalen § 5 bruk av valgkomite ved at representantskapet velger styret etter forslag fra valgkomiteen. Det framgår av styringsdokumentet *Retningslinjer for valgkomité i HRS* om organets

sammensetning, gjøremål og saksbehandling. Det gis føring om styresammensetning og kompetanse ved valg av kandidater til styret ved at komitéen skal legge vekt på at styret som kollegium besitter den nødvendige kompetanse for styring og utvikling av selskapet.

Valgkomitéen i HRS IKS skal ha tre medlemmer og for perioden 2024-2026 består komitéen av Christine Killie, Bjørnar Evenrud og Trond Henningsen. Revisors gjennomgang av innkallinger og protokoller fra representantskapets vårmøter i 2022 og 2024, viser at HRS IKS har en valgkomité som legger fram sin innstilling ved valg av styre.

Vi ser av valgkomiteens forslag til representantskapet om styremedlemmer at valgkomiteen ivaretar hensynet til kjønnsbalanse. Det oppnevnes og velges fire menn og fire kvinner som faste medlemmer og for varamedlemmene som velges reguleres dette for å oppnå balansert kjønnsrepresentasjon. I årsberetningen har styret inntatt redegjørelse for likestilling som et eget punkt.

Det er fastsatt i *Retningslinjer for årlig evaluering av styret i HRS* at styret skal foreta evalueringer som berører arbeidsdelingen mellom styret og daglig leder. Evalueringene her skal gjøres med utgangspunkt i retningslinjene for styrearbeid og retningslinjene for daglig leder. Videre skal evalueringene foretas gjennom oppfølging av styrets ansvar i henhold til selskapsavtale, retningslinjer i konsernet samt etterlevelse av sentrale lovverk. Styrets arbeidsform skal evalueres opp mot gjennomføring av styremøter, tema, møtehyppighet, møtelengde, innkallinger, beslutningsgrunnlaget i møtene, presentasjon av saker, samhandling styre og administrasjon, protokoller og informasjon mellom møtene. Styremedlemmenes bidrag i styrearbeidet skal evalueres opp mot tilstedeværelse, sammensetning med hensyn til bakgrunn og kompetanse, utnyttelse av hvert enkelt medlems kompetanse samt enkeltmedlemmers selvevaluering og evaluering av styrelederens oppgaveutførelse overfor styret og daglig leder.

Konsernstyrets egevaluering fra 2022 og 2024, som er presentert ovenfor er gjennomgått av revisor og viser at punktene som framgår av retningslinjene er inntatt i spørreskjemaet. Evalueringen består av over 50 spørsmål i form av påstander der respondentene skal svare sin grad av enighet. Revisor har gjennomgått protokoller fra styre i HRS IKS som bekrefter at evalueringene er blitt behandlet med vedtak i styret.

Retningslinjer for styrets arbeid i HRS er også nedfelt i et eget dokument i samledokumentet *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet*. Her framgår det informasjon om styrets ansvar, oppgaver, arbeidsform, samt føring for styremedlemmers engasjement, utadrettet opptreden og at informasjonsoppgaven om styrets arbeid er tillagt styreleder.

Revisor registrerer at når valg av styre foretas og nytt styre konstitueres i morselskapet HRS IKS er det ikke praksis å benytte ordning med gjennomgående styre i mor – og datterselskap. Revisors undersøkelse viser at det kun er ett styremedlem fra konsernstyret som også er styremedlem i ett datterselskap per primo 2025.

Narvik kommunes eierskapsmelding angir at selskapene der kommunen har eierskap, som hovedregel skal bruke numeriske varamedlemmer til selskapsstyrene.

Det framgår av selskapsavtalen vedtatt av kommunestyret at det fra eierkommunene skal velges to varamedlemmer for Narvik kommunes styremedlemmer, to varamedlemmer for Harstad kommunes styremedlemmer og tre varamedlemmer for øvrige kommuners styremedlemmer. Varamedlemmer innkalles i rekkefølge.

Styret og Narvik kommunes eierrepresentant i HRS IKS har opplyst at det benyttes ordning med numeriske varamedlemmer til styret.

Revisors vurdering

Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 9 er **oppfylt** da vi finner det godtgjort at Narvik kommune igjennom eierskapsmelding og også sammen med eierkommunene har gitt føringer til HRS IKS om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Herunder at selskapet ivaretar tilpasning av kompetanse med hensyn til sittende styre og ved rekruttering av nye kandidater til styret. Narvik kommune har som eier gitt føringer for habilitetsaspektet knyttet til valg av styre og styrearbeid samt at evaluering av styret foretas og opplæring gis til styrets medlemmer.

Videre vurderer revisor at KS sin anbefaling nr. 10 er **oppfylt**. Narvik kommune har igjennom vedtatt selskapsavtale fastsatt bruk av valgkomite ved valg av styre i HRS IKS. Revisor vurderer at formålet blir ivaretatt og selskapsavtalen viser til retningslinjer for valgkomiteens arbeid. Anbefaling nr. 11 fra KS vurderes **oppfylt** ved at kjønnsbalansen ivaretas i tråd med føringer og regelverk på området. Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 12 er **oppfylt** og at Narvik kommune har utøvd sitt eierskap i en utstrekning som gjør at styret vurderer egen kompetanse ut fra eiernes vedtatte formål med selskapet. Styret evaluerer seg selv hvert andre år.

Revisor vurderer også på bakgrunn av de mottatte opplysninger i forbindelse med denne undersøkelsen at KS sin anbefaling nr. 13 i hovedsak er **oppfylt**, dette da styremedlemmer i morselskaper som hovedregel ikke bør sitte i styret i datterselskap.

HRS IKS oppnevner numeriske varamedlemmer til konsernstyret i tråd med Narvik kommunes eierskapsmelding. Gjennom ordningen kan kontinuitet, kompetanse og eierkommunenes tilstedeværelse i styret sikres. Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 14 er **oppfylt** av Narvik kommune.

3.2 Styret

3.2.1 Rutiner for habilitetskonflikter

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styret i selskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 15

Revisors funn

Representantskapets vårmøter i 2022 og 2024 behandlet sak om Valg av styre for periodene som gjelder styreleder og nestleder samt medlemmer på valg. Det ble i begge møtene fattet enstemmig vedtak på valgkomiteens innstilling. Revisor registrerer at det ikke er noen av eierkommunenes ordførere eller kommunedirektører som er blitt valgt inn til konsernstyret i HRS IKS.

I egenerklæringsskjemaet til styret stilte revisor spørsmål om hvordan forholdet til mulig nærstående og inhabilitet håndteres. Det var også spørsmål om det er etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Styret svarte at på dette området følges nasjonale regler, herunder forvaltningslovens bestemmelser og selskapets etiske retningslinjer. Styret benytter seg også av eierkommunenes egne veiledere for håndtering av eventuelle habilitetsspørsmål.

Det er i flere punkt i denne rapporten blitt vist til samledokumentet *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet*. Dette omtales av både styret og administrerende direktør som et sentralt

styringsdokument som selskapet forholder seg til. Det er en egen del i dokumentet som omhandler *Etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte*. De etiske retningslinjene ble sist revidert 30.05.2011, og viser til følgende som hvis etterlevelse kan bidra til å både forebygge mulige habilitetskonflikter samt være et rammeverk en skal følge dersom konkrete tilfeller oppstår:

Alle ansatte og tillitsvalgte må i det daglige arbeid opptre tillitsvekkende. Herunder må ingen ansatt eller tillitsvalgt opptre på en måte, når muligheter for interessekonflikter foreligger, som er egnet til å svekke tilliten til han eller hennes uavhengighet i utøvelsen av sin funksjon.

Om habilitet tematiseres det videre;

Generelt må det ikke oppstå tvil om at vedkommende vil ivareta våre selskapers eller kunders interesse fremfor egne personlige interesser i saken. Dersom slik tvil kan oppstå, skal vedkommende omgående erklære seg inhabil overfor nærmeste overordnede eller angjeldende utvalg. Ved inhabilitet ved ansatte skal alltid overordnede behandle saken - for daglig leder betyr dette styreleder. Styret behandler selv habilitetsspørsmål.

Det framgår også av de etiske retningslinjene beskrivelser av de ulike rollene som kan være berørt når habilitetsspørsmål oppstår og hvem som skal behandle saken.

HRS IKS har som ISO-sertifisert i tillegg etablert rutiner for håndtering av varsler og konflikthåndtering samt system for avvikshåndtering.

Det er også som tidligere nevnt utarbeidet retningslinjer for styrets arbeid i HRS, hvor det framgår føringer for at selskapet må være oppmerksomme på rolleavklaring dersom styremedlemmer skal ha en rådgivende funksjon for ledelsen. Hovedprinsippet er at styremedlemmer ikke bør benyttes som rådgivere i saker som skal fremmes styret for avgjørelse.

Administrerende direktør har svart nei på spørsmål i egenerklæringsskjema om det er tilknytninger mellom nærstående blant selskapets administrasjon, styre og eiere. Narvik kommunes eierskapsmelding gir føringer for habilitet i styret til selskaper der kommunen deltar som eier.

Revisors vurdering

Narvik kommune har en eierskapsmelding som gir føringer for habilitet i styrene i kommunalt eide selskaper. Revisor vurderer også at Narvik kommune igjennom eierskapet sammen med de andre deltakerne i HRS IKS, har definert forventninger til selskapet på et grunnleggende nivå og i en slik utstrekning at selskapet håndterer mulige habilitetskonflikter i tilpasning til virksomhetens størrelse, omfang og kompleksitet.

Revisor finner det godgjort at habilitetsvurderinger gjøres dersom behovet for det aktualiserer seg og at verken ordførere eller kommunedirektører er styremedlemmer i HRS IKS.

Revisor vurderer KS sin anbefaling nr. 15 som **oppfylt** av Narvik kommune.

3.2.2 Godtgjøring av styreverv

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Jf. KS-anbefaling nr. 16

Revisors funn

Det framgår av Eierskapsmelding 2022 for Narvik kommune at **Godtgjørelser til styret skal fremstå som rimelig med henblikk på ansvar, kompetanse, arbeidsbyrden og virksomhetens kompleksitet.** Narvik kommunes representanter i eierorgan skal bidra til å holde styrenes godtgjøring på et moderat nivå, men høyt nok til at eierne kan rekruttere styremedlemmer som besitter den nødvendige kunnskap og kompetanse på selskapenes strategi og fremtidige utfordringer. Godtgjørelsene skal også gjenspeile ansvar, tidsbruk og nivået på godtgjøring til styrene i sammenlignbare selskaper. Det er gruppelederne i kommunestyret (valgkomitéen) som innstiller på godtgjørelser i henhold til retningslinjer i eierskapsmeldingen.

Videre setter Narvik kommunes eierskapsmelding en norm til en grense for godtgjøringer i forbindelse med styreverv i nærstående selskaper;

- Styreleder: Inntil 1,5 G pr år
- Styremedlem: Inntil 0,75 G pr år
- Vararepresentanter: Honorar på kr 600,-pr. time

Det er representantskapet i HRS IKS som endelig behandler og fastsetter godtgjørelse til konsernstyret. Revisor har gjennomgått protokoller fra årsmøtene (vårsmøtene) i representantskapet for tidsperioden fra 2021 til 2024. Ved representantskapets årsmøte i 2021 ble det vedtatt forslag til fastsettelse av godtgjørelse til styremedlemmer med en økning på 5 %, og til følgende beløp;

Styreleder kr 89 500

Nestleder kr 43 500

Styremedlemmer kr 38 300

Ved det påfølgende årsmøtet for år 2022 ble satsene besluttet uendret, men det ble på årsmøtet for år 2023 vedtatt at godtgjørelse til styret skulle økes med 9 % og gjelde for perioden 2023-2024. Representantskapet vedtok i sitt møte 31.05.2024 under sak 8/24, at godtgjørelse til styret for årsperioden 2023-2024 ble uendret og videreført for årsperioden 2024-2025.

Årlig godtgjørelse til styret i perioden 2024-2025:

Styreleder kr 97 600

Nestleder kr 47 400

Styremedlemmer kr 41 700

Representantskapet får i årsmøtene også forelagt resultater for konsernet med datterselskaper og HRS IKS konsern kunne vise til følgende nøkkeltall for regnskapsåret 2023;

Omsetning kr 441 629 358

Resultat etter skatt kr 15 483 206

Sum eiendeler kr 535 664 197

Egenkapital kr 224 236 888

Egenkapital-andel av total kapital 41,9 %

Styret og administrerende direktør i HRS IKS har opplyst at det er etablert styreansvarsforsikring for styremedlemmene. Det er ikke bonusordninger i selskapet.

Revisors vurdering

Revisor vurderer at godtgjøring av styreverv i HRS IKS er i tråd med de føringer som kommunestyret i Narvik kommune har fastsatt i vedtatt eierskapsmelding. Det er anbefalt i eierskapsmeldingen at godtgjørelse til styremedlemmer skal fremstå som rimelig med henblikk på ansvar, kompetanse, arbeidsbyrden og virksomhetens kompleksitet. Representantskapet har i tidsperioden 2021-2024 vurdert og behandlet godtgjørelser til konsernstyret og Narvik kommune har med sin deltakelse i eierorganet hatt mulighet til å påvirke beslutningene.

Revisor vurderer at KS sin anbefaling nr. 16 er **oppfylt** av Narvik kommune.

3.2.3 Etsiske retningslinjer for selskapsdriften

Eier bør sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

Jf. KS-anbefaling nr. 19

Revisors funn

HRS IKS har utarbeidet etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte som ble vedtatt i 2011 som en del av styringsdokumentet *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS-konsernet*. Narvik kommunes eierskapsmelding legger føringer for at kommunalt eide selskaper skal utarbeide etiske retningslinjer for selskapsdriften, samt for oppfølging av sentrale dokumenter som regulerer styringen av selskapet. Narvik kommune har også sine egne oppdaterte og reviderte etiske retningslinjer. Eierrepresentant for Narvik kommune og kvalitetsleder virksomhetsstyring viste til kommunens eierskapsmelding som et sentralt førende dokument for kommunens eierstyring i selskaper.

Administrerende direktør har svart i egenerklæringsskjema at etiske retningslinjer er påbegynt revidert per primo 2025. Videre finner vi at styret har hatt sak oppe til behandling om revidering av retningslinjene. De etiske retningslinjene gjelder for alle i HRS-konsernet, og hver enkelt ansatt og tillitsvalgt må fortløpende vurdere sitt virke og forhold til reglene som omfatter;

- Grunnleggende holdninger
- Innkjøp, økonomiske fordeler og gaver
- Bruk av konsernets tjenester, anlegg og driftsmidler
- Habilitet
- Informasjonsplikt
- Taushetsplikt

Revisors vurdering

HRS IKS har utarbeidet etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte som ble vedtatt tilbake i 2011. Vi anser det som positivt at revidering av disse er påbegynt per primo 2025, dette da KS anbefaler at selskaper jevnlig reviderer og behandler etiske retningslinjer for selskapsdriften. Dette kan gjøres gjennom aktiv eierstyring. Narvik kommunes eierskapsmelding gir føringer til HRS IKS på området. Herunder at kommunalt eide selskaper skal utarbeide etiske retningslinjer for selskapsdriften og revidere sine styringsdokumenter.

Revisor vurderer KS sin anbefaling nr. 19 som **ikke fullt ut oppfylt** av Narvik kommune. Dette da de etiske retningslinjene ikke kan anses som jevnlig revidert av selskapet.

3.3 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter

I egenerklæringsskjemaet til styret og administrerende direktør har revisor stilt spørsmål relatert til avtalemessige og juridiske forhold som er relevante for HRS IKS.

Styret og administrerende direktør har opplyst at selskapsavtalen for HRS IKS og dokumentet *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS*, angir instruks for styrets og administrasjonens arbeid. Fullmakter gitt internt i virksomheten følger av stillingsinstrukser og arbeidsavtaler for lederstillinger i konsernet. Daglig leders fullmakter blir gitt innenfor rammer og bestemmelser i henhold til IKS-loven og aksjeloven.

Forsikring av virksomheten og styreansvarsforsikring

Virksomheten har ifølge styret og administrerende direktør inngått forsikringsavtaler knyttet til pensjon, helseforsikring, næringsdrift, næringsbygg, kriminalitet, styreansvar, yrkesskade, ulykke/fritid, sykkelønn, reiseforsikring, gruppeliv, og behandlingsforsikring. Forsikringspremier utgjør høye kostnader for selskapet.

HRS IKS har styreansvarsforsikring.

Regelverket om offentlige anskaffelser og offentlighet

Administrerende direktør har opplyst at HRS IKS er å regne som et offentligrettslig selskap og følger regelverket for offentlige anskaffelser ved inngåelse av rammeavtaler på vegne av selskapet og datterselskaper. Selskapet foretar anskaffelser på vegne av konsernet gjennom kjøp av IT-/driftsavtaler inkludert mobil, pc, VismaERP, pensjonsavtaler, forsikringsavtaler, kraftavtaler samt tjenester i tilknytning til alarmsystem, sikkerhet, renhold, kantine og renseri.

Styret har opplyst at selskapet også forholder seg til offentleglova og de ISO-forpliktelser som selskapet er pålagt å følge opp.

Bestemmelser om helse, miljø og sikkerhet

Styret og administrerende direktør har opplyst at HRS IKS er konsern-sertifisert og foretar risikovurderinger av alle aspekter ved driften ut ifra HMS-krav, tillatelser, internkontrollforskriften, arbeidsmiljøloven samt krav i henhold til ISO-9001 ledelsessystemer for kvalitet, ISO-14001 ledelsessystemer for miljø og ISO-45001 ledelsessystemer for arbeidsmiljø.

Om håndtering av varsler og konflikthåndtering, har styret opplyst at HRS IKS har innført nye retningslinjer per 1. februar 2024, i tillegg vises det til at etiske retningslinjer er en inkludert del av *Retningslinjer for styring og ledelse i HRS*. Selskapet har system for avvikshåndtering basert på ISO-sertifisering.

Oppfølging av daglig leder

Styreleder følger formelt opp administrerende direktør gjennom årlig medarbeidersamtale i tillegg til at styreleder foretar evaluering av administrerende direktør i forkant av selskapets årlige lønnsforhandlinger. Dette danner også grunnlaget for styrets fastsettelse av lønn til administrerende direktør.

Forpliktelser til offentlige instanser og tvister for domstolene

HRS IKS har ikke uoppgjorte skatte- eller merverdiavgifts krav. Det er ingen tvister for domstolene eller konflikter med samarbeidspartnere.

Selskapet har per primo 2025 ingen mottatte pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser.

3.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter

I egenerklæringsskjemaet som revisor sendte til styret og administrerende direktør inngikk det også spørsmål om økonomiske forhold og fremtidsutsikter for HRS IKS.

Revisjonshonoraret til selskapets revisor Hålogaland Revisjon AS, ble kostnadsført i driftsregnskapet for 2024 med kr 132 315. Utover lovpålagt pliktig revisjon av selskapets regnskap, utfører revisor teknisk utarbeidelse og innsendelse av årsregnskap og skattemelding samt gir bistand i form av andre tjenester.

HRS IKS har ikke bonusordninger og det foreligger ikke per primo 2025 noen uavklarte ansettelsesforhold i selskapet.

Administrerende direktør har opplyst at HRS IKS per primo 2025 benytter rådgivere utover egne ansatte i hovedsak knyttet til forsikringsmegler, kraftmegler og Nordconsult.

HRS IKS har alle lån bokført i Kommunalbanken. Selskapet har ikke heftelser i fast eiendom per primo 2025.

Det er per primo 2025 ikke gjennomført helhetlig risikoevaluering av virksomheten med hensyn til økonomi og misligheter. For risiko knyttet til økonomi og misligheter har det igjennom styrearbeid blitt foretatt vurderinger og evalueringer av finansiell risikostyring og overordnet internkontroll. Det har vært særskilt fokus rettet mot økonomisk risikostyring og kvalitetssikring i sammenheng med større investeringsprosjekter. Styret behandler budsjett, perioderegnskap, årsregnskap med resultat/balanse samt årsberetning før dette forelegges representantskapet.

På spørsmål om hvilke faktorer som er sentrale for selskapets forutsetninger for videre drift, viste administrerende direktør til prosesser rundt endringsforslag til IKS-loven og spesifikt tilknyttet vurdering av IKS-modellens egnethet opp imot EU-regelverk. Herunder myndighetenes varslede sektorvise gjennomganger om konkursforbud og offentlige garantier i kombinasjon med konkurransemessig næringsvirksomhet.

Videre viste administrerende direktør til andre faktorer som låneramme, kapital, finansiell evne, sett i kombinasjon med skjerpene krav innen industriutslippsdirektiv og vilkår i driftstillatelser. Faktorer som kostnadsutvikling og kostnadsrammer for ulike investeringsprosjekter vil påvirke hvilken risiko og posisjon HRS kan ta i landsdelen og markedet. Slike faktorer er sentrale i forhold til hvilken avfallsbehandling, materialgjenvinningsgrad samt kvalitet på tjenester og produkter som selskapet kan levere.

Administrerende direktør svarte til slutt i egenerklæringsskjemaet at selskapet per primo 2025 ikke har identifisert forhold som tilsier at driftsforutsetningen kan bli svekket. Avfallsbransjen og HRS som selskap utgjør og vil utgjøre en stadig viktigere samfunnsrolle i sammenheng med de samfunnsmessige endringskrav som følger av grønn omstilling, bedre ressursforvaltning og klimautfordringer.

HRS IKS har identifisert følgende økonomiske forhold som tilsier en forverring av selskapets drift;

- Finanskostnader – Økt rente på belånt kapital bidrar til økte kapitalkostnader
- Forsikringskostnader – Premieøkning på forsikringer knyttet til renovasjonsselskap

3.5 Oppsummering og samlet konklusjon

Konklusjoner:

På grunnlag av revisors funn og vurderinger gjøres følgende konklusjoner på problemstillingene for denne eierskapskontrollen:

- 1. Narvik kommune fører kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Ressursselskap IKS**
- 2. Narvik kommunes eierinteresser utøves i stor grad i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse**

Revisors konklusjoner bygger på våre vurderinger av Narvik kommune som eier av Hålogaland Ressursselskap IKS, målt opp mot kriterier fastsatt fra både lovverk og anbefalinger som retter seg mot kommunen som selskapseier.

Følgende av KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll som vi har benyttet som kriterier, er vurdert oppfylt:

Anbefaling nr. 1 - Velge selskapsform ut fra formål og behov

Anbefaling nr. 2 - Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private

Anbefaling nr. 3 - Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap

Anbefaling nr. 4 - Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret

Anbefaling nr. 5 - Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig

Anbefaling nr. 6 - Holde jevnlig eiermøter

Anbefaling nr. 7 - Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet

Anbefaling nr. 8 - Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter

Anbefaling nr. 9 - Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret

Anbefaling nr. 10 - Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser

Anbefaling nr. 11 - Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene

Anbefaling nr. 12 - Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene

Anbefaling nr. 13 - Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper

Anbefaling nr. 14 – Om bruk av numeriske vararepresentanter

Anbefaling nr. 15 - Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet

Anbefaling nr. 16 – Om godtgjøring av styreverk

Følgende av KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll som vi har benyttet som kriterier, er vurdert **ikke fullt ut oppfylt**:

Anbefaling nr. 19 - Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

Følgende bestemmelser i lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) er vurdert **oppfylt**:

IKS-loven § 4 om å ha en vedtatt selskapsavtale og dens innhold.

IKS-loven § 6 om at oppnevning av eierrepresentant og vararepresentant er blitt behandlet og vedtatt av kommunestyret.

IKS-loven § 8 første ledd om at representantskapets leder innkaller til representantskapets møter er ivarettatt. **IKS-loven § 8 annet ledd** om at innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde saksliste. De enkelte deltakerne blir varslet med samme frist om innkallingen og sakslisten.

Bestemmelser angitt i selskapsavtalen om hvilke saker som skal behandles av representantskapet, er blitt overholdt for alle de ni møtene vi har undersøkt. Når det gjelder innkalling og saksliste viser alle protokollene fra møtene at disse er godkjent. Selskapsavtalens bestemmelse om tidspunkt for avholdelse av årsmøte hver vår *innen 1. mai* ble imidlertid ikke overholdt i noen av de fire møtene vi har undersøkt. Det er også blitt avholdt ett høstmøte etter utgangen av november måned.

IKS-loven §§ 18 og 20 om at representantskapet behandler budsjett og økonomiplan.

Følgende bestemmelse i kommuneloven vurderes **oppfylt** per primo 2025:

Narvik kommune har i valgperioden 2019-2023 **oppfylt** kommuneloven § 26-1 og kravet om at det skal utarbeides og vedtas en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Innholdet i eierskapsmeldingen er i tråd med bestemmelsene og HRS IKS er inntatt i eierskapsmeldingen der kommunens mål og forventninger til eierskapet og for selskapet framgår. Intensjonen med lovkravet er at de folkevalgte i kommunestyret som er kommunens øverste organ skal ha oversikt over kommunens eierskap i selskaper og være tilstrekkelig opplyst om eierinteressene når kommunen setter virksomhet ut fra egen administrasjon og drift med videre mål om å samarbeide med andre kommuner om å få utført ulike tjenester. Videre skal en eierskapsmelding bidra til å forankre eierskapet i det aktuelle selskapet. Sentralt her står å kommunisere de folkevalgtes vedtatte formål og forventninger til virksomheten samt sikre at prinsipper for eierstyring blir ivarettatt. Neste frist for å rullere eierskapsmeldingen for Narvik kommune er innen utgangen av valgperioden 2023-2027.

4 ANBEFALINGER

Revisor skal i eierskapskontroller gi anbefalinger til selskapseier når det er hensiktsmessig.

På grunnlag av den dokumentasjon og informasjon som er blitt forelagt i denne eierskapskontrollen, vurderer vi det ikke som hensiktsmessig å gi anbefalinger til Narvik kommune relatert til foreliggende problemstillinger for undersøkelsen.

Avviket vi har påpekt i denne eierskapskontrollen knytter seg til manglende oppdatering av etiske retningslinjer. Det framkommer i kommunens eierskapsmelding at selskapene skal være bevisst sitt samfunnsansvar, herunder som omhandler blant annet etikk. Som eier kan Narvik kommune påvirke selskapet til å få dette utarbeidet. Selskapet har igangsatt arbeidet, og vi knytter derfor ikke anbefaling til Narvik kommune som eier på dette punktet.

5 UTTALELSER

Revisor sendte 12.05.2025 et rapportutkast til faktagjennomgang og uttalelse til Narvik kommune og Hålogaland Ressursselskap IKS.

Kommunens varaordfører og eierrepresentant ga sin uttalelse til rapporten i e-post 19.05.2025:

Fra: Rune Ernst Østergren <rune.ostergren@narvikpolitiker.no>
Sendt: mandag 19. mai 2025 14:59
Til: Bjørn-Christian Johansen <bjorn-christian.johansen@komrevnord.no>
Emne: Re: Eierskapskontroll Narvik kommune-HRS IKS - Rapport til faktagjennomgang-uttalelse

Hei,

Rapportutkastet er lest, og ser for min del ut til å være korrekt i gjengivelse av svar gitt og samsvarer med den kunnskapen jeg besitter relatert til selskapet på nåværende tidspunkt.

Vennlig hilsen
Rune Østergren
Varaordfører

Selskapet ved administrerende direktør og styreleder ga følgende uttalelse i e-post 23.05.2025:

Fra: Eirik Johansen <eirik.johansen@hrs.no>
Sendt: fredag 23. mai 2025 13:34
Til: Bjørn-Christian Johansen <bjorn-christian.johansen@komrevnord.no>
Kopi: Margrete Mjølhus Kleiven <margrete.kleiven@komrevnord.no>; Elsa Saghaug <elsa.saghaug@komrevnord.no>; Elling Berntsen <ellinggberntsen@gmail.com>
Emne: SV: Eierskapskontroll Narvik kommune-HRS IKS - Rapport til faktagjennomgang-uttalelse

Hei Bjørn-Christian, både styreleder samt undertegnede har gått gjennom de oversendte dokumenter, og vi har ingen negative kommentarer i forhold til innhold. Vi tar med oss kommentarer i de ulike punktene, slik at vi kan bruke dem i vårt interne forbedringsprogram.

Med miljøvennlig hilsen

Eirik Johansen
Administrerende direktør
+47 952 65 201
eirik.johansen@hrs.no

6 REFERANSER

- Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)¹⁰
- Selskapsavtale for Hålogaland Ressursselskap IKS (2024)
- Eierskapsmelding 2022 for Narvik kommune valgperioden 2019-2023
- Relevante vedtak i kommunestyret, representantskapet og styret
- Delegasjonsreglement 2024-2027 for Narvik kommune

¹⁰ Samtlige av KS sine anbefalinger er inntatt i vedlegg i denne rapportens kapittel 7

7 VEDLEGG

KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll:

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap
4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller Fylkestinget
5. Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig
6. Holde jevnlige eiermøter
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter
15. Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet
16. Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring av styreverv
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres god nok rammebetingelser for å utøve sin funksjon på en god måte

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater.

Selskapets eiere og oppdragsgivere er Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og 51 kommuner fordelt på Nordland samt Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Alta, Bodø, Finnsnes, Hammerfest, Lakselv, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær og Tromsø.

Vi har 55 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 16 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner, kartlegginger, og eierskapskontroller i Narvik kommune:

- Narvik Havn KF (2025)
- Økonomistyring i Omsorg og mestring (2024)
- Erverv av Ballangsleira (2023)
- Narvikgården AS (2023)
- Nordkraft AS (2022)
- Saksutredning og politiske vedtak (2022)
- Narvik kirkelige fellesråd (2021)
- Forvaltning, drift og vedlikehold (2019)
- Narvikgården (2018)
- Forebygging og oppfølging av sykefravær (2018)
- Næringsutvikling (2014)

